

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Revitalizace veřejných prostranství v obci Kysucký Lieskovec

Revitalization of Public Spaces in the Municipality of Kysucký Lieskovec

Student: Bc. Zuzana Olejková

Vedoucí diplomové práce: prof. Ing. Dušan Halásek, CSc.

Ostrava 2013

Zadání diplomové práce

Student:

Bc. Zuzana Olejková

Studijní program:

N6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor:

6202T055 Veřejná ekonomika a správa

Specializace:

02 Veřejná ekonomika a správa

Téma:

Revitalizace veřejných prostranství v obci Kysucký Lieskovec
Revitalization of Public Spaces in the Municipality of Kysucký
Lieskovec

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Základní principy hospodaření obcí
  3. Charakteristika revitalizace veřejných prostranství v obcích
  4. Analýza hospodaření obce Kysucký Lieskovec
  5. Projekt revitalizace veřejných prostranství v obci Kysucký Lieskovec
  6. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

KAŠPAROVÁ, Ludmila et al. *Rozvoj vesnice*. Brno: Ústav územního rozvoje, 2005. 109 s.
PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy - teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2011. 588 s. ISBN 978-80-7357-614-1.
ŠTOFKO, Stanislav et al. *Manažment verejnej správy*. Žilina: Žilinská univerzita v Žiline, 2011. 206 s. ISBN 978-80-554-0406-6.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **prof. Ing. Dušan Halásek, CSc.**

Datum zadání: 23.11.2012

Datum odevzdání: 26.04.2013

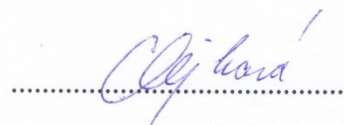
doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Miestoprísazne prehlasujem, že som celú prácu vrátane príloh vypracovala samostatne, okrem prílohy č. 5, ktorá mi bola daná k dispozícii. Využívané materiály som uviedla v zozname použitej literatúry.“

V Ostrave 26. apríla 2013

Bc. Zuzana Olejková

Obsah

1	ÚVOD	4
2	ZÁKLADNÉ PRINCÍPY HOSPODÁRENIA OBCÍ.....	6
2.1	Obec ako samostatný územný samosprávny a správny celok	9
2.1.1	Pôsobnosť obce	11
2.1.2	Orgány obce	13
2.2	Finančné hospodárenie obce.....	15
2.2.1	Rozpočet obce	16
2.2.2	Rozpočtový proces	21
2.3	Finančné zdroje obce	24
2.3.1	Vlastné zdroje financovania	24
2.3.2	Cudzie zdroje financovania – návratné	25
2.3.3	Cudzie zdroje financovania – nenávratné	27
3	CHARAKTERISTIKA REVITALIZÁCIE VEREJNÝCH PRIESTRANSTIEV V OBCIACH.....	29
3.1	Vymedzenie verejných priestranstiev a význam ich obnovy	30
3.2	Verejné priestranstvá na Slovensku.....	34
4	ANALÝZA HOSPODÁRENIA OBCE KYSUCKÝ LIESKOVEC	37
4.1	Charakteristika obce Kysucký Lieskovec.....	37
4.1.1	Orgány obce	40
4.1.2	História obce	41
4.2	Hospodárenie obce v rokoch 2008 - 2012	42
4.2.1	Analýza príjmov	44
4.2.2	Analýza výdavkov	47
4.2.3	Analýza financovania a zadĺženosť obce	49
4.2.4	Celkové zhodnotenie hospodárenia obce	53
5	PROJEKT REVITALIZÁCIE VEREJNÝCH PRIESTRANSTIEV V OBCI KYSUCKÝ LIESKOVEC	55
5.1	Súčasný stav verejných priestranstiev v obci a zdôvodnenie potrebnosti ich revitalizácie	55
5.2	Predmet projektu revitalizácie verejných priestranstiev v obci	57
5.2.1	Časový harmonogram a rozpočtové náklady revitalizácie.....	61
5.3	Možnosti financovania revitalizácie verejných priestranstiev.....	62
5.3.1	Financovanie z nenávratných finančných prostriedkov	63
6	ZÁVER.....	67
	Zoznam použitej literatúry.....	70
	Zoznam skratiek.....	73
	Zoznam obrázkov, tabuliek a grafov	
	Prehlásenie o využití výsledkov diplomovej práce	
	Zoznam príloh	
	Prílohy	

1 ÚVOD

Úlohou obce, ako základného územného samosprávneho celku, je starať sa o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich občanov, vytvoriť a udržiavať dobré podmienky pre život v obci.

Súčasťou každej obce i mesta sú verejné priestranstvá, či už väčšie alebo menšie, ktoré sú jej vizitkou a ktoré významným spôsobom ovplyvňujú kvalitu života v danej obci a jej konkurencieschopnosť. Túto skutočnosť si uvedomuje čoraz viac samospráv, a preto sa v súčasnosti stále častejšie stávajú súčasťou ich dlhodobých stratégií a rozvojových plánov i projekty zamerané na úpravu, či lepšie povedané revitalizáciu týchto verejných priestranstiev. Veľkým a stálym problémom obcí, na ktorý v snahe realizovať investičné akcie narážajú, je nedostatok vlastných finančných prostriedkov, predovšetkým u väčších investícií, či príliš vysoká zadlženosť, ktorá ich obmedzuje vo využívaní úverov a ďalších potenciálnych návratných finančných zdrojov. Často sa tak jedinou možnosťou ako úspešne realizovať plánované investičné projekty stáva využitie dotácií a grantov, t. j. nenávratných zdrojov financovania.

Cieľom diplomovej práce je priblížiť a zhodnotiť hospodárenie obce Kysucký Lieskovec v rokoch 2008 až 2012 a nájsť vhodné dotačné tituly k financovaniu konkrétneho investičného projektu obce.

Hypotézou diplomovej práce je, že obec Kysucký Lieskovec nie je schopná financovať celú plánovanú investičnú akciu výlučne z vlastných zdrojov a z dôvodu vysokej zadlženosti ani z cudzích návratných finančných prostriedkov, preto je jej jedinou možnosťou ako projekt realizovať využitie grantových a dotačných titulov.

Pre spracovanie teoretickej časti diplomovej práce je použitá predovšetkým popisná metóda. V praktickej časti práce je využitá metóda analýzy rozpočtu a časového zrovnania hospodárenia obce v rokoch 2008 – 2012 a metóda syntézy k zhrnutiu hospodárenia a navrhnutiu optimálnej varianty financovania investičnej akcie obce zameranej na revitalizáciu verejných priestranstiev z dostupných nenávratných finančných zdrojov.

Práca je štruktúrovaná do šiestich kapitol vrátane úvodu a záveru. Druhá kapitola je zameraná na charakteristiku obce, jej pôsobnosť, orgány a objasnenie základných pojmov týkajúcich sa jej hospodárenia, ako rozpočet obce, rozpočtový proces, rozpočtová klasifikácia.

Súčasťou druhej kapitoly je taktiež zmienka o finančných zdrojoch obce v členení na vlastné a cudzie zdroje financovania. Tretia kapitola charakterizuje verejné priestranstvá, vyzdvihuje význam a dôležitosť starostlivosti o ne. Štvrtá kapitola je venovaná analýze hospodárenia obce Kysucký Lieskovec. V úvode je stručne predstavená obec Kysucký Lieskovec z pohľadu jej súčasného stavu i histórie a ďalšia časť kapitoly sa detailnejšie zaoberá vývojom a zhodnotením hospodárenia a zadĺženosti obce v päťročnej časovej rade. V piatej kapitole je popísaný súčasný stav a dispozičné riešenie verejných priestranstiev v obci, návrh ich revitalizácie a rozbor možností financovania projektu revitalizácie verejných priestranstiev z aktuálne dostupných nenávratných finančných zdrojov. Následne je vybraný vhodný dotačný titul a navrhnutá optimálna varianta financovania projektu. V závere sú zhrnuté výsledky diplomovej práce.

Informácie a podklady pre spracovanie diplomovej práce sú čerpané predovšetkým z odbornej knižnej literatúry a legislatívy upravujúcej danú oblasť. V praktickej časti práce sú použité interné zdroje obce Kysucký Lieskovec (záverečné účty obce, dokumentácia k projektu a pod.) a z dôvodu získania aktuálnych informácií týkajúcich sa dotačných programov pre oblasť revitalizácie verejných priestranstiev taktiež internetové zdroje.

2 ZÁKLADNÉ PRINCÍPY HOSPODÁRENIA OBCÍ

Obce boli a sú základom spoločnosti. Vznikli prirodzeným spôsobom združením väčšieho či menšieho počtu obyvateľov sídlacích na rovnakom mieste, aby pre nich zabezpečovali rôzne druhy verejných statkov a služieb (väčšinou lokálneho charakteru) a plnili ďalšie úlohy.

Každá obec sa vyznačuje tým, že má svoje územie, občanov, názov a samosprávnú funkciu. Samospráva predstavuje oprávnenie obcí rozhodovať a uskutočňovať právom vymedzený okruh záležitostí, ktoré sú priamo späté so záujmami obyvateľstva žijúceho na území obce. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov. Okrem samosprávnej funkcie zaisťuje územná samospráva v niektorých krajinách i prenesenú funkciu. Jedná sa o výkon štátnej správy v prenesenej pôsobnosti, ktorej rozsah býva vymedzený zákonom. Úlohy štátnej správy bývajú prenesené na územnú samosprávu v prípade, ak sa očakáva ich racionálnejšie a efektívnejšie plnenie, teda ak tento spôsob lepšie zodpovedá preferenciám obyvateľstva. Ak je využívaná kombinácia samosprávnej a prenesenej funkcie, ide o tzv. zmiešaný (spojený) model územnej samosprávy.

Objem statkov a služieb zabezpečovaných obcou sa odvíja na jednej strane od potrieb subjektov žijúcich a pôsobiacich na jej území a na strane druhej od veľkosti a štruktúry disponibilných zdrojov. Mnohé statky však musí obec zabezpečiť zo zákona, bez ohľadu na jej veľkosť a objem finančných prostriedkov.

Základom finančného hospodárenia každej obce je jej rozpočet spolu s plánom tvorby a použitia mimorozpočtových fondov. Rozpočet obce vyjadruje jej ekonomickú samostatnosť, je jedným z najdôležitejších nástrojov zaistenia jej činnosti a je veľmi úzko previazaný s rozpočtovým výhľadom.

Hlavné zásady hospodárenia a finančného riadenia obcí sú založené na dodržiavaní základných princípov vynakladania verejných prostriedkov, t. j. hospodárnosti, účelnosti a efektívnosti. Celkové finančné hospodárenie obce je ovplyvnené nielen jej veľkosťou a počtom obyvateľov, ale aj charakterom a vyspelosťou miestnej ekonomiky a ďalšími faktormi.

Každá obec je reprezentovaná svojimi orgánmi. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že rozhodujúcu pozíciu v obciach európskych krajín zastáva zvyčajne obecný rozhodovací orgán kolektívneho charakteru (najčastejšie označovaný ako obecné zastupiteľstvo), ktorý je dopĺňaný individuálnym zástupcom obce (starostom) s výkonnými právomocami (*Hudec a kol., 2009*). Okrem týchto základných orgánov môžu v obciach pôsobiť i ďalšie orgány výkonného alebo poradného charakteru.

Pre obecnú úroveň samosprávy je charakteristická ich malá veľkosť a veľký počet, preto mnoho krajín podporuje ich zlučovanie a združovanie. Podľa *Provazníkovej (2009)* využívajú obce túto možnosť predovšetkým v snahe čeliť nevýhodám vyplývajúcim z malej veľkosti obce (obmedzenosť daňového základu, nedostatočné finančné zdroje pre vykonávanie kompetencií, nemožnosť realizovať úspory z rozsahu a ďalšie).

Obce sú základom územnej samosprávy, ktorá je jednou zo zložiek verejnej správy. Verejná správa predstavuje správu verejných záležitostí, ktorá je vykonávaná na základe verejného záujmu. Za predmet verejného záujmu môžeme považovať to, čo je väčšou časťou spoločnosti vnímané ako verejná potreba. Obecne sa verejným záujmom rozumie taký záujem, ktorý zodpovedá potrebám spoločnosti ako celku.

Verejnú správu môžeme chápať ako službu verejnosti a nazerať na ňu ako z pohľadu organizačného tak i funkčného. Z organizačného hľadiska je verejná správa vnímaná ako súhrn inštitúcií, ktoré priamo alebo sprostredkované vykonávajú zabezpečovanie verejných statkov. Z funkčného pohľadu je možné definovať verejnú správu ako súhrn zámerných činností a úloh zabezpečovaných vo verejnom záujme (*Peková a kol., 2008*).

Štruktúra a činnosť verejnej správy patrí medzi najdôležitejšie činnosti každého štátu. V členských štátoch Európskej únie neexistuje jednotný model verejnej správy. Európska únia nemôže určovať, akým spôsobom sa má v jednotlivých štátoch verejná správa organizovať, čo je však dôležité, uznáva územnú samosprávu a z pohľadu celkovej reformy verejnej správy podporuje stanovisko, že rozhodnutia vo verejnej správe by mali byť prijímané na úrovni čo najbližšej k ľuďom. Toto je v podstate vyjadrené aj v jednom zo základných princípov európskej integrácie – v princípe subsidiarity. Význam a dôležitosť postavenia miestnej samosprávy zdôrazňuje dokument **Európska charta miestnej samosprávy**, ktorý bol 15. októbra 1985 prijatý v Štrasburgu členskými štátmi Rady Európy. Do platnosti vstúpil v roku 1988.

Európska charta miestnej samosprávy zdôrazňuje vo svojich ustanoveniach predovšetkým (*Peková, 2011*):

- princíp demokracie a decentralizácie moci,
- právo občanov podieľať sa na riadení verejných záležitostí,
- princíp vysokej miery autonómie, právomoci a zodpovednosti,
- potrebu odborného a profesionálneho výkonu rozhodnutí volených orgánov,
- právo na zodpovedajúce rôznorodé finančné zdroje a právo na združovanie,
- právo na vyberanie miestnych daní a poplatkov a stanovenia ich výšky,
- ochranu finančne slabších miestnych samospráv, potrebu kompenzácie dôsledkov nerovnomerného rozdelenia potenciálnych finančných zdrojov a finančných nákladov na zabezpečovanie verejných statkov,
- správny dozor v medziach zákona, tzn. zo strany štátu,
- právo na združovanie,
- potrebu spolupráce miestnej samosprávy, a to i na medzinárodnej úrovni.

Dnešná podoba sústavy orgánov verejnej správy v Slovenskej republike, jej organizačná štruktúra, obsah a rozsah zverených úloh jej jednotlivým zložkám je výsledkom reformných decentralizačných procesov vo verejnej správe, ale tiež dôsledkom vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie (*Cibáková a kol., 2012*).

Na Slovensku existuje tzv. duálny model verejnej správy, v rámci ktorého je verejná správa tvorená sústavou orgánov štátnej správy (ústrednej a miestnej) a samosprávy (územnej a záujmovej). Tento model je organizovaný na troch úrovniach (štát – kraj – obec), pričom každá úroveň má svojich volených predstaviteľov, rozdelené úlohy a zodpovednosť.

V nasledujúcej časti práce sa budeme bližšie venovať územnej samospráve. Pozornosť upriamime konkrétne na obec, ako základnú jednotku územnej samosprávy, jej pôsobnosť, orgány, hospodárenie a finančné zdroje. Z hľadiska zamerania diplomovej práce budeme bližšie charakterizovať postavenie obce v podmienkach Slovenskej republiky.

2.1 Obec ako samostatný územný samosprávny a správny celok

V literatúre existuje pomerne veľké množstvo definícií pojmu územná samospráva. Štofko a kol. (2011) definuje územnú samosprávu ako organizačnú zložku verejnej správy, ktorá slúži na zabezpečenie určitých úloh spoločenstva občanov, ktoré sú vytvárané na územnom základe. Podľa Pekovej (2011) je územná samospráva reprezentantom spoločenstva svojich občanov, ich záujmov a preferencií; zodpovednou za zabezpečenie celej rady verejných statkov a služieb; za vytváranie podmienok pre dlhodobu udržateľný sociálno-ekonomický rozvoj svojho územia; je koordinátorom vzťahov municipalita-region, municipalita-štát, región-štát a v niektorých krajinách i vykonávateľom rozhodnutí štátu v rámci prenesenej pôsobnosti.

Obecne sa miestnou samosprávou rozumejú územno-správne jednotky štátu, t. j. obce, mestá, kraje, okresy, provincie, grófstva, departmenty, oblasti a ďalšie. Ich pomenovanie sa v jednotlivých krajinách líši.

V niektorých krajinách má územná samospráva viac než dvestoročnú tradíciu (napr. vo Francúzsku a Holandsku), v iných krajinách sa utvárala až po 2. svetovej vojne (napr. vo Fínsku). Historicky vývoj územnej samosprávy v krajinách sa líši, v niektorých štátoch existuje dvojstupňová (napr. v Belgicku, Českej republike, Dánsku, Maďarsku, Švédsku), v niektorých i viacstupňová úroveň územnej samosprávy (napr. vo Francúzsku, Taliansku, Poľsku či Španielsku). V niektorých krajinách je len jedna úroveň územnej samosprávy (napr. vo Fínsku a Rakúsku).

Základné princípy, mieru rozhodovacej autonómie, ako aj kompetencie a zodpovednosť územnej samosprávy stanovujú v každom štáte príslušné právne normy.

V Slovenskej republike sa územná samospráva riadi predovšetkým ustanoveniami Ústavy SR (*ústavný zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov*), zákonom o obecnom zriadení (*zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov*¹) a zákonom o samosprávnych krajoch (*zákon č. 302/2001 Zb. o samospráve vyšších územných celkov v znení neskorších predpisov*), na ktoré nadväzuje celý rad ďalších zákonov.

---

¹ Tento zákon upravuje postavenie obce, jej názov, symboly, územie, zlučovanie a rozdelenie obcí, označovanie ulíc a verejných priestranstiev, číslovanie stavieb, postavenie obyvateľov obce, výkon samosprávy, vzťah obce so štátom, spôsob financovania, rozpočtovania a nakladania s majetkom obce, orgány obce a ich pôsobnosť a právomoci ako aj spoluprácu obcí na vnútroštátnej i medzinárodnej úrovni.

Z hľadiska územnej samosprávy existuje na Slovensku v súčasnosti dvojstupňový systém. Územnú samosprávu tvoria obce, ktoré sú základom územnej samosprávy a vyššie územné celky, ktoré nesú názov kraje a sú základom samosprávy regionálnej.

Územnosprávne je Slovenská republika rozdelená na 8 krajov (Bratislavský, Trenčiansky, Trnavský, Nitriansky, Žilinský, Banskobystrický, Košický a Prešovský), viz Obr. 2.1, ktoré reálne vznikli 1. 1. 2002 a 2891 obcí. Obec je vždy súčasťou vyššieho územného celku, neexistuje však medzi nimi vzťah podriadenosti a nadriadenosti. Sú navzájom nezávislé.

Obr. 2.1 Krajské členenie Slovenskej republiky

Zdroj: www.slovakia.travel/portal.aspx?l=1&smi=8008

Na území Slovenska dominuje vidiecke osídlenie s prevahou malých obcí do 1 999 obyvateľov, viz Tab. 2.1. Z celkového počtu obcí tvoria tieto obce až 86%.

Tab. 2.1 Veľkostná štruktúra obcí Slovenskej republiky podľa počtu obyvateľov

Počet obyvateľov v obci	Počet obcí	Počet obcí v %
0 – 199	385	13,3
200 – 499	778	26,9
500 – 999	763	26,4
1 000 – 1 999	560	19,4
2 000 – 4 999	273	9,4
5 000 – 9 999	60	2,1
10 000 – 19 999	32	1,1
20 000 – 49 999	29	1,0
50 000 – 99 999	9	0,3
100 000 +	2	0,1
Slovenská republika	2891	100

Zdroj: <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=30676>, vlastné spracovanie

Veľkosť obcí je adekvátne daným geografickým špecifikám i predchádzajúcemu politickému a sociálno-ekonomickému vývoju Slovenska. Slovensko patrí skôr do skupiny európskych krajín, pre ktorú je typický nižší počet obyvateľov v obci (podobne ako vo Švajčiarsku a Rakúsku) a stredne veľká hustota osídlenia obecného katastra (obdobne ako vo Švajčiarsku, Francúzsku, Rakúsku a Španielsku) (*Kútik, 2008*).

Obec v Slovenskej republike je charakterizovaná ako samostatný územný samosprávny a správny celok (právnická osoba), ktorý združuje osoby majúce na jej území trvalý pobyt, a ktorý samostatne hospodári s vlastným majetkom a vlastnými prostriedkami. Ak spĺňa obec stanovené kritéria (je hospodárskym, administratívnym a kultúrnym centrom alebo centrom cestovného ruchu, resp. kúpeľným miestom, zabezpečuje služby aj pre obyvateľov z okolitých obcí, má zabezpečené dopravné spojenie s okolitými obcami, má aspoň v časti územia mestský charakter zástavby, má najmenej 5 000 obyvateľov), môže niesť i označenie mesto. Z celkového počtu 2 891 obcí má iba 138 štatút mesta. *Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení* používa terminológiu „obec“ pre všetky typy obcí, vrátane tých, ktoré nesú štatút mesta.

2.1.1 Pôsobnosť obce

Samospráva ako reálne fungujúca zložka verejnej správy v Slovenskej republike prešla podobne ako v iných krajinách mnohými zmenami a reformami, v rámci ktorých dochádzalo okrem iného k presunom kompetencií – decentralizácii verejnej správy na územnú samosprávu a súčasne k dekoncentracii, teda presunu kompetencií zo štátu na územnú samosprávu v rámci výkonu štátnej správy. Taktiež dochádzalo i k uplatňovaniu princípu subsidiarity - rozhodovaniu na čo možno najnižšej úrovni, pokiaľ to povedie k zvýšeniu efektívnosti.

V Slovenskej republike sa v súčasnosti využíva zmiešaný model miestnej správy, kedy obce popri svojej samosprávnej funkcii zabezpečujú i prenesenú funkciu – výkon štátnej správy.

Obec uskutočňuje podľa *zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení* pri výkone samosprávy najmä tieto činnosti²:

- vykonáva úkony súvisiace s riadnym hospodárením s hnutelným a nehnuteľným majetkom obce a s majetkom vo vlastníctve štátu prenechaným obci do užívania,
- zostavuje a schvaľuje rozpočet obce a záverečný účet obce,
- rozhoduje vo veciach miestnych daní a poplatkov a vykonáva ich správu,
- usmerňuje ekonomickú činnosť v obci,
- zabezpečuje výstavbu a údržbu a vykonáva správu miestnych komunikácií, verejných priestranstiev, obecného cintorína, kultúrnych, športových a ďalších obecných zariadení, kultúrnych pamiatok, pamätihodností obce,
- zabezpečuje verejnoprospešné služby, najmä nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom, udržiavanie čistoty v obci, správu a údržbu verejnej zelene a verejného osvetlenia, zásobovanie vodou, odvádzanie odpadových vôd a miestnu verejnú dopravu,
- vykonáva vlastnú investičnú činnosť a podnikateľskú činnosť v záujme zabezpečenia potrieb obyvateľov obce a rozvoja obce,
- zabezpečuje verejný poriadok v obci,
- vydáva všeobecne záväzné nariadenia.

Počas decentralizácie získali obce rôzne kompetencie, ktoré boli na ne presunuté z centrálnej úrovne podľa *zákona č. 416/2001 Zb. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky*, ktorému sa hovorí i kompetenčný zákon. Jedná sa o kompetencie na úseku pozemných komunikácií, vodného hospodárstva, všeobecnej vnútornej správy a vedenia matriky, sociálnej pomoci, územného plánovania a stavebného poriadku, ochrany prírody, školstva, telesnej kultúry, divadelnej činnosti, zdravotníctva, regionálneho rozvoja, cestovného ruchu, sociálnych služieb, ochrany pred povodňami³.

---

² Keďže primárnym cieľom práce nie je komplexné vymenovanie jednotlivých funkcií obce, uvedené sú len niektoré základné funkcie v samostatnej pôsobnosti obce. Bližšie k funkciám obce viz zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, § 4, odstavec 3.

³ Bližšie viz zákon č. 416/2001 Zb. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky v znení neskorších predpisov, § 2.

S prenesením úloh na obec poskytuje štát obci i potrebné finančné a iné materiálne prostriedky. Výkon štátnej správy prenesený na obec riadi a kontroluje vláda.

Územná samospráva sa uskutočňuje v úzkom spojení s obyvateľmi obce, ktorí sa priamo zúčastňujú miestneho referenda alebo verejných zhromaždení. Nepriamo vykonávajú obyvatelia samosprávu obce prostredníctvom obecných orgánov.

2.1.2 Orgány obce

Obec vykonáva samosprávu, ako aj prenesené úlohy štátnej správy prostredníctvom svojich orgánov (volených a výkonných). Podľa platnej legislatívy sú základnými orgánmi obce v Slovenskej republike obecné zastupiteľstvo a starosta obce. Jedná sa o **volené orgány obce**. Obecné zastupiteľstvo i starostu obce volia na štvorročné obdobie obyvatelia obce, ktorí majú na jej území trvalý pobyt. Voľby sa uskutočňujú na základe všeobecného, rovného a priameho volebného práva tajným hlasovaním.

Obecné zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor obce zložený z poslancov. Obecné zastupiteľstvo rozhoduje o základných otázkach života obce, je najvyšším rozhodujúcim orgánom obce. Zo zákona je mu vyhradené určovať zásady hospodárenia a nakladania s majetkom obce a majetkom štátu, ktorý užíva, schvaľovať rozpočet obce, záverečný účet obce, emisiu komunálnych dlhopisov, územný plán obce, dohody o medzinárodnej spolupráci a členstva obce v medzinárodnom združení, štatút obce, rozhodovať o prijatí úveru alebo pôžičky, o zavedení či zrušení miestnej dane, o uložení miestneho poplatku, o vyhlásení miestneho referenda v najdôležitejších otázkach života a rozvoja obce, určiť plat starostu a plniť ďalšie úlohy stanovené zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení.

Obecné zastupiteľstvo zasadá podľa potreby, najmenej však raz za tri mesiace a jeho rokovania sú verejné. Návrh programu zasadnutia sa zverejňuje aspoň tri dni pred zasadnutím obecného zastupiteľstva. Obecné zastupiteľstvo je spôsobilé rokovať a uznášať sa vtedy, ak je prítomná nadpolovičná väčšina všetkých poslancov. Na prijatie uznesenia obecného zastupiteľstva je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny prítomných poslancov a na prijatie nariadenia je potrebný súhlas trojpätinovej väčšiny prítomných poslancov. Prijaté nariadenia

a uznesenia podpisuje starosta obce, a to najneskôr do 10 dní od ich schválenia obecným zastupiteľstvom.

Počet poslancov obecného zastupiteľstva sa odvíja od počtu obyvateľov obce, čo znázorňuje Tab. 2.2.

Tab. 2.2 Počet členov obecného zastupiteľstva v závislosti na počte obyvateľov obce

Počet obyvateľov obce	Počet poslancov v obecnom zastupiteľstve
do 40 obyvateľov	3 poslanci
od 41 do 500 obyvateľov	3 až 5 poslancov
od 501 do 1 000 obyvateľov	5 až 7 poslancov
od 1 001 do 3 000 obyvateľov	7 až 9 poslancov
od 3 001 do 5 000 obyvateľov	9 až 11 poslancov
od 5 001 do 10 000 obyvateľov	11 až 13 poslancov
od 10 001 do 20 000 obyvateľov	13 až 19 poslancov
od 20 001 do 50 000 obyvateľov	15 až 25 poslancov
od 50 001 do 100 000 obyvateľov	19 až 31 poslancov
nad 100 000 obyvateľov	23 až 41 poslancov

Zdroj: vlastné spracovanie podľa zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení

Podľa potreby môže obecné zastupiteľstvo zriadiť stále alebo dočasné výkonné, kontrolné či poradné orgány, najmä obecnú radu a komisie.

Starosta obce je výkonným orgánom obce. Vykonáva správu obce v súlade so zákonmi, štatútom obce a všeobecne záväznými nariadeniami obce a zastupuje obec navonok.

Starosta zvoláva a vedie zasadnutia obecného zastupiteľstva a obecnej rady a podpisuje ich uznesenia, vykonáva obecnú správu, zastupuje obec vo vzťahu k štátnym orgánom, k právnickým a fyzickým osobám, vydáva pracovný poriadok, organizačný poriadok obecného úradu a poriadok odmeňovania zamestnancov obce a rozhoduje vo všetkých veciach správy obce, ktoré nie sú zákonom alebo štatútom obce vyhradené obecnému zastupiteľstvu. V písomnom poverení určuje starosta svojho zástupcu vrátane rozsah zastupovania. Zástupcom starostu môže byť len poslanec.

Okrem volených orgánov existujú i **výkonné orgány obce**, ktoré zabezpečujú administratívno-organizačné veci. Tvoria ich obecný úrad a prednosta obecného úradu.

Úlohou obecného úradu je zabezpečovať organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom. Jeho prácu riadi starosta. Organizácia obecného úradu, počet zamestnancov a ich pracovné činnosti sú

ustanovené v organizačnom poriadku obecného úradu. V obciach s väčším počtom zamestnancov môže byť zriadená funkcia prednostu obecného úradu. Prednosta je zamestnancom obce, ktorý vedie obecný úrad, organizuje jeho prácu a plní ďalšie funkcie podľa štatútu obce, organizačného poriadku a pokynov zastupiteľstva a starostu. Za svoju činnosť zodpovedá starostovi.

V každej obci pôsobí taktiež **hlavný kontrolór**, ktorý je volený obecným zastupiteľstvom na obdobie 6 rokov. Kontrolór je orgánom nestrannej a nezávislej kontroly zameraný najmä na zákonnosť činnosti obce, hospodárenie obce a nakladanie obce s jej majetkom. Vykonáva kontrolu príjmov, výdavkov a finančných operácií obce, kontrolu zákonnosti, účinnosti, hospodárnosti a efektívnosti pri hospodárení a nakladaní s majetkom obce, kontrolu dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov a interných predpisov obce a kontrolu plnenia ďalších úloh ustanovených v zákone č. 583/2004 Zb. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Okrem vykonávania kontroly v rozsahu podľa tohto zákona ďalej náplňou jeho činnosti napríklad predkladanie výsledkov kontroly obecnému zastupiteľstvu, vypracovanie odborného stanoviska k návrhu rozpočtu obce a k návrhu záverečného účtu obce, spolupráca s príslušnými štátnymi orgánmi vo veciach kontroly hospodárenia s prostriedkami pridelenými obci zo štátneho rozpočtu, vybavovanie sťažností a podnetov občanov, ktoré boli podané na orgány obce, kontrola dodržiavania metód a postupov verejného obstarávania a iné.

2.2 Finančné hospodárenie obce

Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami, pričom štruktúra a objem majetku a príjmov limitujú možnosti jej rozvoja.

Finančné hospodárenie obce sa riadi predovšetkým *zákonom č. 583/2004 Zb. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy*, ktorý upravuje postavenie a obsah rozpočtu obce, rozpočtový proces ako aj pravidlá rozpočtového hospodárenia a *zákonom č. 523/2004 Zb. o rozpočtových pravidlách verejnej správy*.

Ako už bolo uvedené, základom finančného hospodárenia obce je jej rozpočet⁴. Pre zvýšenie efektívnosti alokácie finančných prostriedkov na úrovni územnej samosprávy je však nutné zostavovať i rozpočtový výhľad (viacročný rozpočet).

Rozpočtový výhľad je pomocným nástrojom obce, strednodobým ekonomickým nástrojom finančnej politiky obce, v ktorom sú vyjadrené zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov vrátane programov obce. Rozpočtový výhľad dopĺňa informácie v rozpočte, a tým eliminuje jeho najväčší nedostatok, ktorým je krátkodobý pohľad rozpočtu. Zostavuje sa v rovnakom členení ako rozpočet obce. Mal by byť zostavený reálne a zároveň by mal slúžiť ako východiskový podkladový materiál pre každoročné zostavenie rozpočtu.

Podľa *Pekovej a kol. (2008)* je rozpočtový výhľad dôležitý pre financovanie nákladných investícií vo verejnom sektore, a to i v súvislosti s dlhodobou investičnou stratégiou obce a programom jej sociálne ekonomického rozvoja. Pomocou rozpočtového výhľadu sú plánované jednotlivé činnosti obce v dlhodobejšom časovom horizonte, sú jasne určené ciele, ktoré majú byť dosiahnuté a taktiež sú stanovené ich priority. Tým, že informuje o finančných dopadoch zamýšľaných činností obce v horizonte niekoľkých rokov, zlepšuje kontrolu nad budúcim hospodárením obce. Upozorňuje na riziká budúceho hospodárenia a prípadného neplánovaného zadĺženia a umožňuje určitým spôsobom ho riadiť a predchádzať jeho vzniku.

2.2.1 Rozpočet obce

Rozpočty obcí predstavujú dôležitý článok v sústave verejných rozpočtov. V závislosti od uhla pohľadu na skúmanú problematiku je možné rozpočet obce chápať ako decentralizovaný peňažný fond, ktorý je vytváraný, rozdeľovaný a používaný na princípe nenávratnosti, nedobrovoľnosti a neekvivalencie, ďalej ako bilanciu príjmov a výdajov, finančný plán, či nástroj presadzovania záujmov verejnej politiky. Rozsiahlu charakteristiku rozpočtu obce z rôznych uhlov pohľadu nájdeme v prácach *Pekovej (2011)*, *Provazníkovej (2009)* i *Siváka a kol. (2007)*.

---

⁴ Bližšie viz podkapitola 2.2.1 Rozpočet obce.

Rozpočet obce, rovnako ako rozpočet vyššieho územného celku, je nástrojom realizácie koncepcie sociálneho a ekonomického rozvoja daného územia, nástrojom presadzovania poslania samosprávy, nástrojom presadzovania lokálnych, resp. regionálnych záujmov a preferencií obyvateľstva, ktoré žije na danom území. Rozpočty územnej samosprávy sa postupne stávajú i nástrojom, ktorý významne ovplyvňuje dlhodobý ekonomický potenciál daného územia, sú dôležitým nástrojom realizácie zámerov regionálnej politiky (*Peková a kol., 2008*).

K základným funkciám každého územného rozpočtu, odvodeným od funkcií verejných financií, patrí funkcia alokačná, redistribučná a stabilizačná. Rozhodujúcou na úrovni územnej samosprávy je funkcia alokačná, pomocou ktorej dochádza k sústred'ovaniu finančných prostriedkov potrebných pre zabezpečovanie rôznych verejných statkov. Podľa *Štofka a kol. (2011)* spočíva alokačná funkcia v rozhodovaní o produkcii verejných statkov a hľadaní optimálneho pomeru medzi produkciou súkromných statkov a verejných v rámci verejných prostriedkov. Redistribučná a stabilizačná funkcia sú doménou štátneho rozpočtu a ich využitie na úrovni územnej samosprávy je obmedzené, podrobnejšie viz *Peková (2011)*.

Vo väčšine krajín sa rozpočet obce vnútorne člení na bežný rozpočet (bežné príjmy a bežné výdavky), kapitálový rozpočet (kapitálové príjmy a kapitálové výdavky) a finančné operácie. Oddelenie bežného hospodárenia od hospodárenia kapitálového (investičného) umožňuje prehľadne analyzovať, na čo sú vynakladané daňové i nedaňové príjmy, vplyv jednotlivých druhov príjmov a výdavkov, nutnosť využívania návratných príjmov na financovanie investícií a únosnosť výšky dlhovej služby.

Bežný rozpočet je bilanciou bežných príjmov a bežných výdavkov, z ktorých väčšina sa každoročne opakuje. Bežnými príjmami sa financujú predovšetkým prevádzkové (neinvestičné) potreby. Bežný rozpočet môže byť zostavený ako vyrovnaný, deficitný alebo i prebytkový. Vyrovnaný rozpočet vyjadruje, že obec je schopná svojimi bežnými príjmami kryť iba bežné výdaje. Ako deficitný môže byť zostavený bežný rozpočet, ak sa v jeho výdavkoch rozpočtuje použitie účelovo určených prostriedkov poskytnutých zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu EÚ alebo nevyčerpaných prostriedkov minulých rokov. Zostavenie bežného rozpočtu ako deficitného odráža skutočnosť, že obec nie je schopná financovať svoje prevádzkové výdaje bežnými príjmami. V oboch prípadoch, pri vyrovnanom i schodkovom bežnom rozpočte, nedokáže pokryť svoju dlhovú službu (ak existuje). *Provazníková (2009)* uvádza, že vo svojom dôsledku to znamená, že dlhová služba je hradená z kapitálového rozpočtu, t. j. predajom majetku, prípadne úverom, či emisiou komunálnych obligácií. Ak by

tento trend pokračoval v dlhšom časovom období, bolo by hospodárenie obce ohrozené. Iba nerovnosť, kedy bežné príjmy sú vyššie ako bežné výdaje, vedie k dobrému hospodáreniu obce a dáva predpoklady na jej rozvoj. Prebytok bežného rozpočtu je možné použiť na úhradu návratných zdrojov financovania a môže slúžiť i k čiastočnému pokrytiu investičných potrieb.

V **kapitálovom rozpočte** sa zachytávajú príjmy a výdavky, ktoré sú spravidla jednorazové a neopakovateľné. Kapitálové príjmy sa vzťahujú k financovaniu investičných potrieb a dlhodobých aktív, ktoré sú väčšinou finančne náročné. Kapitálový rozpočet by mal preto slúžiť predovšetkým k akumulácii zdrojov potrebných na ich zabezpečenie. Zostavený môže byť ako vyrovnaný, prebytkový alebo deficitný. Ako deficitný sa môže zostaviť kapitálový rozpočet v prípade, ak je možné tento schodok kryť zostatkami finančných prostriedkov obce z minulých rokov, návratnými zdrojmi financovania alebo prebytkom bežného rozpočtu v príslušnom rozpočtovom roku.

Príjmy a výdavky obecných rozpočtov podrobne člení tzv. **rozpočtová klasifikácia**. Je to systematické triedenie, ktoré umožňuje zabezpečiť jednotnosť a prehľadnosť rozpočtov, analyzovať a sumarizovať príjmy a výdaje v rozpočtovej sústave, zaistiť potrebné informácie a ich využitie v rozpočtovej politike. Vo vyspelých krajinách dochádza postupne k zjednoteniu triedenia, čo je dôležité napríklad pre štatistické sledovanie vývoja vo verejných financiách v rámci členských krajín EÚ.

V **Slovenskej republike** využívajú obce svoje rozpočty ako nástroj zabezpečovania a financovania svojich úloh, a to ako v samostatnej pôsobnosti, tak i v rámci pôsobnosti prenesenej, teda pri výkone štátnej správy. Podľa *zákona č. 583/2004 Zb. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy* je rozpočet obce základným nástrojom finančného hospodárenia obce, ktorým sa riadi financovanie jej úloh a funkcií v príslušnom rozpočtovom roku.

Zákonné triedenie jednotlivých príjmových a výdavkových položiek sa uskutočňuje podľa rozpočtovej klasifikácie, ktorú stanovuje Ministerstvo financií Slovenskej republiky. Rozpočtovú klasifikáciu tvorí druhová klasifikácia, organizačná klasifikácia a ekonomická klasifikácia.

Základným systémom triedenia rozpočtových položiek pre obce je klasifikácia ekonomická. Podľa ekonomickej klasifikácie sú položky rozpočtu rozdelené do troch okruhov na príjmy, výdaje a financovanie. Medzi týmito okruhmi existuje nasledujúci vzťah:

- príjmy – výdaje = prebytok alebo deficit = (-) alebo (+) financovanie.

Ekonomická klasifikácia ďalej delí príjmy obce na tri hlavné kategórie – daňové, nedaňové (bežné a kapitálové), granty a transfery. Výdavky delí na bežné (prevádzkové) a kapitálové (investičné). Finančné operácie na príjmové a výdavkové.

Obce musia ďalej svoje výdavky záväzne členiť podľa štatistickej klasifikácie verejných výdavkov COFOG (Classification of the Functions of Government), ktorá vychádza z princípov verejnej (nadmárodnej) politiky a jej cieľom je zjednotiť členenie verejných výdavkov so zámerom transparentnejšieho porovnávania výsledkov hospodárenia jednotlivých krajín. Podľa tejto klasifikácie sa výdavky obcí členia do nasledujúcich odvetví verejného sektora: všeobecné verejné služby, obrana, verejný poriadok a bezpečnosť, ekonomická oblasť, ochrana životného prostredia, bývanie a občianska vybavenosť, zdravotníctvo, rekreácia, kultúra a náboženstvo, vzdelávanie, sociálne zabezpečenie (Cibáková a kol., 2012).

Súčasťou rozpočtu obce sú i **finančné operácie**, ktoré však nie sú súčasťou ani príjmov ani výdavkov. Prostredníctvom finančných operácií sa vykonávajú prevody prostriedkov mimorozpočtových peňažných fondov a realizujú sa návratné zdroje financovania a ich splácanie. Za finančné operácie sa považujú taktiež poskytnuté pôžičky a návratné finančné výpomoci z rozpočtu obce a ich splátky, vystavené a prijaté zmenky, predaj a obstaranie majetkových účastí.

Aké môžu mať obce príjmy a výdavky presne uvádza *zákon č. 583/2004 Zb. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy*, §5 a §7.

K vlastným príjmom, o ktorých použití rozhoduje obec samostatne patria:

- výnosy miestnych daní a poplatkov,
- nedaňové príjmy z vlastníctva a z prevodu vlastníctva majetku obce a z činnosti obce a jej rozpočtových organizácií,
- výnosy z finančných prostriedkov obce,
- sankcie za porušenie finančnej disciplíny uložené obcou,
- podiely na daniach v správe štátu podľa zákona č. 564/2004 Zb. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy v znení neskorších predpisov,
- dary a výnosy dobrovoľných zbierok v prospech obce, ale to len v prípade, ak darca neurčí účel, na ktorý majú byť darované prostriedky použité.

K ďalším príjmom obce, ktoré môžu byť použité len v súlade s účelom, na ktorý boli poskytnuté patria:

- dotácie zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy a dotácie zo štátnych fondov,
- ďalšie dotácie zo štátneho rozpočtu v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný kalendárny rok,
- účelové dotácie z rozpočtu inej obce alebo z rozpočtu vyššieho územného celku na realizáciu zmlúv podľa osobitných predpisov,
- prostriedky z Európskej únie a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté na konkrétny účel,
- iné príjmy ustanovené osobitnými predpismi.

Na plnenie svojich úloh môžu obce použiť taktiež:

- prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov,
- zisk z podnikateľskej činnosti,
- návratné zdroje financovania,
- združené prostriedky.

Príjmová základňa obce by mala byť objemovo výdatná, relatívne stabilná, právne zaručená, ale taktiež by jej nemala chýbať flexibilita, aby mohla plniť úlohy, ktoré sa v priebehu rozpočtového roka zmenia.

Z príjmov rozpočtu by mala byť obec schopná pokryť podstatnú časť svojich výdajov, prípadne i vytvárať rezervy. K položkám, ktoré sa uhrádzajú z rozpočtu obce patria predovšetkým:

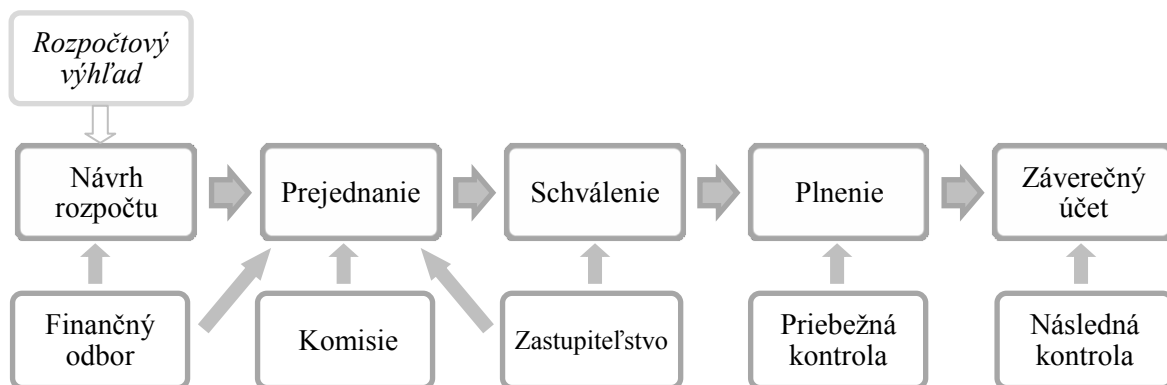
- záväzky obce vyplývajúce z plnenia jej povinností,
- výdavky na výkon samosprávnych pôsobností obce a na činnosť rozpočtových a príspevkových organizácií zriaďovaných obcou,
- výdavky na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy,
- výdavky spojené so správou, údržbou a zhodnocovaním majetku obce a majetku iných osôb, ktorý obec užíva na plnenie úloh podľa osobitných predpisov,

- záväzky vzniknuté zo spolupráce s inou obcou alebo vyšším územným celkom, prípadne s ďalšími osobami na zabezpečenie úloh vyplývajúcich z pôsobnosti obce,
- výdavky vyplývajúce z medzinárodnej spolupráce obce,
- úroky z prijatých úverov, pôžičiek a návratných finančných výpomocí,
- výdavky súvisiace s emisiou cenných papierov vydaných obcou a na výdavky na úhradu výnosov z nich,
- iné výdavky ustanovené zákonom č. 583/2004 Zb. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a osobitnými predpismi.

2.2.2 Rozpočtový proces

Rozpočet obce, ako už bolo spomenuté, sa zostavuje na jeden kalendárny rok. Rozpočtový proces je však dlhší, spravidla zahŕňa dobu 1,5 až 2 roky. Predstavuje činnosť obecných orgánov spojenú so zostavením návrhu rozpočtu obce, jeho prejednaním, schválením a realizáciou v priebehu rozpočtového obdobia, priebežnou a následnou kontrolou jeho plnenia a zostavením a schválením záverečného účtu obce, viz Obr. 2.2.

Obr. 2.2 Rozpočtový proces

Zdroj: vlastné spracovanie

V priebehu rozpočtového procesu je potrebné dodržiavať obecne platné rozpočtové zásady, ku ktorým patrí (Peková, 2011):

- zásada každoročného zostavovania a schvaľovania rozpočtu,

- zásada reálnosti a pravdivosti rozpočtu,
- zásada úplnosti a jednotnosti rozpočtu,
- zásada dlhodobej vyrovnanosti rozpočtu,
- zásada efektívnosti, hospodárnosti a účelovosti,
- zásada publicity rozpočtu.

V podmienkach Slovenskej republiky sa rozpočtový proces na úrovni územnej samosprávy riadi *zákonom č. 583/2004 Zb. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy* a *zákonom č. 502/2001 Zb. o finančnej kontrole a vnútornom audite*.

K najzložitejším etapám rozpočtového procesu patrí **zostavenie návrhu** rozpočtu obce. Návrh rozpočtu vychádza predovšetkým z rozpočtového výhľadu, z určeného podielu na výnosoch daní v správe štátu ustanovených v *zákone č. 564/2004 Zb. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy* a zo schválených finančných vzťahov k štátnemu rozpočtu. V návrhu by mali byť brané do úvahy i výsledky hospodárenia za minulé obdobie.

Pred **schválením** je rozpočet obce zverejnený najmenej na 15 dní spôsobom v obci obvyklým, aby sa k nemu mohli obyvatelia obce vyjadriť (to platí aj o záverečnom účte obce). Rozpočet schvaľuje obecné zastupiteľstvo a to nadpolovičnou väčšinou prítomných poslancov, keďže ide o uznesenie.

Schválený rozpočet by mal byť podľa rozpočtových zásad reálny, pravdivý a úplný. Spravidla by sa mal schvaľovať ako vyrovnaný, ale môže byť schválený aj ako prebytkový alebo deficitný. Dlhodobým cieľom hospodárenia obce by mal byť vyrovnaný rozpočet, kedy $P = V$, prípadne rozpočet prebytkový, kedy $P > V$ a dochádza k tvorbe rozpočtovej rezervy. Dlhodobo schodkový rozpočet nemusí byť totiž obec vždy schopná vyrovnávať z rezerv vytvorených v minulosti. V tom prípade dochádza väčšinou k financovaniu deficitu z návratných finančných prostriedkov, čo vedie k zadlžovaniu a často i k vážnym problémom so splácaním dlhu vrátane úrokov v ďalších rokoch (tzv. dlhovej služby).

Ak nie je rozpočet obce na nasledujúci rok schválený do 31. decembra bežného roka, hospodári obec podľa rozpočtového provizória, počas ktorého nesmú výdavky v každom mesiaci prekročiť 1/12 celkových výdavkov rozpočtu predchádzajúceho rozpočtového roka.

Po schválení rozpočtu obce dochádza k jeho rozpisu na jednotlivé výdajové položky v súlade s programom obce a následne v priebehu rozpočtového obdobia k jeho **čerpaniu**.

V prípade potreby môže obecné zastupiteľstvo vykonávať v priebehu rozpočtového roka i zmeny rozpočtu obce. Najčastejšie dochádza k zvyšovaniu vlastných príjmov, alebo znižovaniu výdavkov, s cieľom zabezpečiť vyrovnanosť bežného rozpočtu. Zmeny rozpočtu vrátane zmeny programu obce schvaľuje obecné zastupiteľstvo s výnimkou účelovo poskytnutých prostriedkov zo štátneho rozpočtu, z Európskej únie a iných prostriedkov a darov poskytnutých na konkrétny účel. Zmeny rozpočtu sa uskutočňujú rozpočtovými opatreniami, ktoré sa evidujú podľa časovej postupnosti.

Počas rozpočtového roka dochádza ku **kontrole hospodárenia** s rozpočtovými prostriedkami, ako aj k monitorovaniu a hodnoteniu plnenia rozpočtu obce. Kontrola hospodárenia v miestnej samospráve je zabezpečovaná externe i interne. Vonkajšiu kontrolu plnenia rozpočtu vykonáva Najvyšší kontrolný úrad SR a Ministerstvo financií SR. NKÚ SR vykonáva kontrolu predovšetkým vo vzťahu k prostriedkom prideleným zo štátneho rozpočtu vo forme dotácií a grantov a MF SR vo vzťahu k účelovým dotáciám a k finančným prostriedkom prideleným zo zahraničných fondov z EÚ a na základe medzinárodných zmlúv. Na vonkajšej kontrole sa podieľa i občianska verejnosť. Vnútnu kontrolu hospodárenia uskutočňuje hlavný kontrolór⁵.

Najneskôr do šiestich mesiacov po skončení rozpočtového roka je obec povinná uskutočniť súhrnné spracovanie údajov o hospodárení do **záverečného účtu obce**⁶. Ročnú účtovnú závierku obce overuje audítor. Subjektom uskutočňujúcim audit môže byť len nezávislá osoba s odbornou pôsobnosťou, aby bola zaistená nestrannosť hodnotenia a objektívny názor na to, či podáva záverečný účet obce verný a poctivý obraz o finančnej a majetkovej situácii obce a jej hospodárskom výsledku za sledované obdobie. Výsledkom kontroly by mal byť návrh opatrení smerujúcich k skvalitneniu rozpočtového hospodárenia v návaznosti na spresňovanie rozpočtového výhľadu.

---

⁵ Podrobnejšie k funkcii hlavného kontrolóra viz podkapitola 2.1.2 Orgány obce.

⁶ Záverečný účet obsahuje podľa zákona č. 583/2004 Zb. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov, § 16, odstavec 5, najmä:

- údaje o plnení rozpočtu v členení v súlade s rozpočtovou klasifikáciou,
- bilanciu aktív a pasív,
- prehľad o stave a vývoji dlhu,
- údaje o hospodárení príspevkových organizácií v pôsobnosti obce,
- prehľad o poskytnutých zárukách podľa jednotlivých príjemcov,
- údaje o nákladoch a výnosoch podnikateľskej činnosti,
- hodnotenie plnenia programov obce.

2.3 Finančné zdroje obce

Hlavným predpokladom pre zabezpečenie plnenia úloh, a taktiež pre rozvoj obce, je dostatok finančných prostriedkov. Väčšina miestnych samospráv má potreby, ktoré presahujú ich vlastné finančné zdroje. Podľa *Pekovej (2011)* je to spravidla dôsledok rýchlejšej decentralizácie kompetencií vo verejnom sektore na územnú samosprávu než decentralizácie verejných príjmov. S tým súvisí do značnej miery potreba zapájať do procesu financovania aj ostatné (cudzie) zdroje.

Základné finančné zdroje obcí môžeme podľa vlastníctva rozdeliť do dvoch skupín (*Strnál a kol., 2011*):

1. **Vlastné zdroje financovania**, medzi ktoré zaraďujeme rezervy, bežné prostriedky, príjmy z prenájmu, príjmy z predaja majetku, prebytky hospodárenia, výnosy z podielových daní a pod.
2. **Cudzie zdroje financovania**, ktoré môžeme ďalej rozdeliť na *návratné zdroje* (úvery, pôžičky, leasing, komunálne obligácie) a *nenávratné zdroje financovania* (prostriedky z fondov EÚ, dotácie a granty zo štátneho rozpočtu, samosprávneho kraja, nadácií a ostatných mimovládnych inštitúcií).

2.3.1 Vlastné zdroje financovania

Vlastné prostriedky územných samospráv tvoria daňové a nedaňové príjmy.

Daňové príjmy obcí tvoria príjmy z miestnych daní a daní podielových. V súčasnosti je v Slovenskej republike objemovo najvýznamnejším druhom daňového príjmu v rozpočtoch obcí podiel na výnose dane z príjmu. Táto daň je daňou podielovou a rozdeľuje sa medzi štátny rozpočet (6,2%), rozpočty obcí (70,3%) a vyšších územných celkov (23,5%) na základe viacerých kritérií⁷. K miestnym daniam, ktoré môžu obce podľa zákona č. 583/2004 Zb. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy vyberať, patrí daň z nehnuteľnosti, daň za psa, daň za užívanie verejného priestranstva, daň za ubytovanie, daň za predajné automaty,

---

⁷ Bližšie viz zákon č. 564/2004 Zb. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráve v znení neskorších predpisov.

daň za nevýherné hracie prístroje, daň za vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta a daň za jadrové zariadenie. Výnosy z miestnych daní plynú do rozpočtov obcí v celom objeme.

K **nedaňovým príjmom** patria predovšetkým príjmy z vlastnej podnikateľskej činnosti, príjmy z vlastníctva majetku, príjmy z užívateľských poplatkov (napríklad príjmy za dodávky pitnej vody, za zvoz a likvidáciu komunálneho odpadu a pod.), príjmy z poplatkov za správne úkony (napríklad za vystavenie povolení, overenie pravosti dokladov a pod.), prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov, ak sú tvorené, a ďalšie nedaňové príjmy, ako napríklad dary, sankcie, pokuty, výnosy zo zbierok, združených prostriedkov obcí a iné.

Dostatočne veľký objem vlastných finančných zdrojov je pre obec len výhodou, pretože nie je nútená pri financovaní i náročnejších investícií využívať dlhové prostriedky financovania. Napriek tomu by sa však každá obec mala snažiť nájsť všetky dostupné možnosti financovania investícií a potrieb zo zdrojov nenávratných, s cieľom minimalizovať použitie vlastných prostriedkov.

2.3.2 Cudzie zdroje financovania – návratné

Obec môže k zabezpečeniu svojich potrieb využiť i niektorý z návratných zdrojov financovania. Podmienky ich používania v Slovenskej republike upravuje *zákon č. 583/2004 Zb. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy* v §17.

K využívaniu návratných zdrojov ich vedie najčastejšie požiadavka vyrovnaného rozpočtového hospodárenia, ale aj potreba zabezpečenia spolufinancovania v prípade realizácie investícií podporených podmienenými dotáciami. Nenávratné zdroje financovania predstavujú najmä úvery, pôžičky, leasing a komunálne obligácie.

Typickým príkladom návratných cudzích zdrojov pre financovanie samosprávnych potrieb sú **úvery a pôžičky**, ktoré je možné získať z rôznych zdrojov. Okrem komerčných bánk a sporiteľní môžu byť ich poskytovateľmi i vládne a medzinárodné organizácie, ktoré ponúkajú miestnym samosprávam omnoho výhodnejšie podmienky z hľadiska úrokovej miery.

V súčasnosti existuje dostatok úverových programov nielen pre súkromný, ale aj pre verejný sektor, je však nutné, aby obce dôkladne zvažovali podmienky úverov a pôžičiek, t. j. dobu splatnosti (krátkodobý, strednodobý, dlhodobý úver), podmienky splácania istiny a úrokov, spôsob ručenia (majetkom, budúcimi príjmami, treťou osobou), podmienky stanovenia úrokovej sadzby (fixná alebo variabilná) a pod., a obmedzili tak možné riziko insolventnosti na minimum.

Leasingové financovanie (operatívny, finančný prípadne spätný leasing) býva vhodnou metódou financovania predovšetkým vtedy, ak sú úrokové sadzby na komunálnom trhu s úvermi príliš vysoké, ak dlhové obmedzenia zabraňujú využívať úvery, keď je potrebné rozložiť investičné výdavky na obdobie viacerých rokov, prípadne keď obec potrebuje nejaké zariadenie len na určitý čas. Využíva sa najmä pri obstarávaní hnutel'ného majetku (dopravných prostriedkov, strojov a pod.).

Nevýhodou tohto spôsobu financovania je pomerne vysoká finančná náročnosť v porovnaní s inými spôsobmi financovania. Výhoda využitia leasingu spočíva v rýchlosti získania investície, pružnosti splátkového kalendára, ktorý môže byť prispôsobený finančným možnostiam obce a prípadnom poskytnutí ďalších služieb (predovšetkým pri operatívnom leasingu), ako sú oprava a údržba zariadení (*Peková, 2011*).

Obce môžu využiť k financovaniu svojich potrieb nielen úvery a leasing, ale i výnosy z predaja **komunálnych obligácií**. Komunálne dlhopisy (municipal bonds) sú cenné papiere vydávané obcou, ktorá za ne ručí svojím majetkom, respektíve poverenou inštitúciou. Ich využitie sa odporúča, ak sú úrokové sadzby nižšie ako sadzby úverov a pôžičiek.

Komunálne obligácie môžu byť štruktúrované ako sériové, termínované alebo kombinované obligácie so štruktúrou dlhovej služby formou paušálnej splátky dlhu, paušálnej splátky istiny, alebo odloženého splácania istiny. Výhodou pre obec je možnosť splatenia istiny emisiou ďalších obligácií.

Pomerne jednoduchým spôsobom môže obec získať finančné prostriedky i vystavením **zmenky**, zatiaľ čo však tento spôsob príliš nevyužíva⁸.

Netreba zabúdať, že pri financovaní prostredníctvom návratných finančných zdrojov, dochádza spravidla k zaťaženiu rozpočtu obce na dobu dlhšiu než jeden rok. Je preto nutné o takýchto investíciách rozhodovať uvážlivo a pri dlhovom financovaní obstarávať

---

⁸Využívanie zmenky ako platobného instrumentu a jej náležitosti upravuje v Slovenskej republike zákon č. 191/1950 Zb. zmenkový a šekový zákon v znení neskorších predpisov.

predovšetkým také, z ktorých budú mať úžitok i budúce generácie. Mali by sa využívať veľmi obozretne, len počas určitého vymedzeného obdobia a v obmedzenom rozsahu.

V súvislosti s využívaním cudzích návratných zdrojov vystupuje do popredia otázka únosnosti miery úverového zaťaženia (alebo inej formy zadĺženia). V súčasnom období sú aj na území Slovenska známe viaceré prípady, keď sa niektoré obce neúnosne zadĺžili, čo viedlo k uplatneniu nútenej správy využívania obecného majetku. V konečnom dôsledku to znamenalo výrazné obmedzenie kompetencií obce (*Sivák a kol., 2007*).

2.3.3 Cudzie zdroje financovania – nenávratné

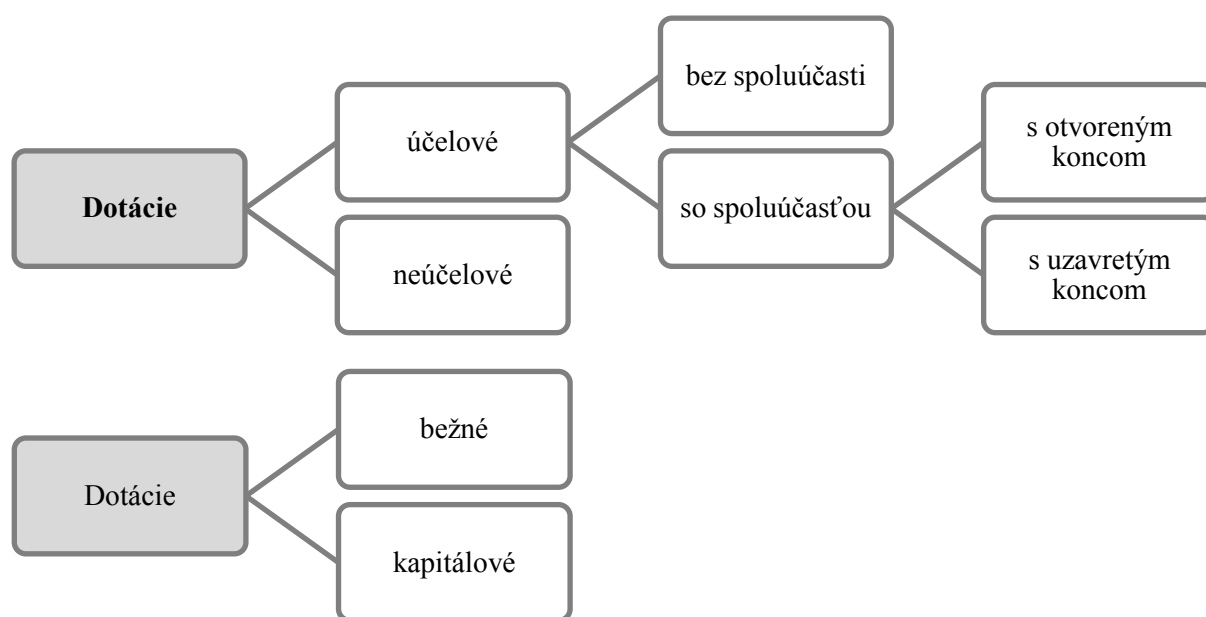
Ďalšou z foriem financovania samosprávnych potrieb je využitie nenávratných finančných zdrojov. Nenávratné zdroje financovania sú finančným nástrojom Európskeho spoločenstva, štátu, vyššieho územného celku, mimovládnych organizácií a iných inštitúcií, ktoré slúžia na presadzovanie ich cieľov. Formy a spôsoby poskytovania týchto zdrojov sú rôzne. Väčšinou majú podobu **grantov a dotácií** (*Strnál a kol., 2011*).

Dotácie môžu mať formu účelových dotácií, ktoré sú poskytované na vopred stanovený účel, alebo dotácií neúčelových, ktorých využitie je v kompetencií obce. Účelové dotácie môžu byť podmienené spoluúčasťou obcí na financovaní danej investície. Z tohto hľadiska rozlišujeme dotácie bez spoluúčasti, u ktorých nie je nutná zainteresovanosť obce na spolufinancovaní a dotácie podmienené, u ktorých je nutná spoluúčasť obce na financovaní, pretože sú poskytované len vo výške určitého percentuálneho podielu z celkových výdajov (dotácie s otvoreným koncom), alebo fixnou čiastkou bez ohľadu na hodnotu celkových výdajov (dotácie s uzavretým koncom).

Účelové i neúčelové dotácie môžu byť použité na financovanie ako bežných tak i kapitálových výdajov.

Typológia dotácií je zachytená v nasledujúcom Obr. 2.3.

Obr. 2.3 Typológia dotácií

Zdroj: vlastné spracovanie

Azda najzaujímavejším súčasným nenávratným cudzím zdrojom financovania sú fondy Európskej únie, ktoré poskytujú viaceré možnosti spolufinancovania investičných projektov obcí v oblastiach, ako sú životné prostredie, miestne komunikácie, verejné priestranstvá, objekty spoločenského významu, zariadenia pre verejnoprospešné účely a iné.

V nadväznosti na využívanie fondov EÚ predstavuje nenávratný finančný príspevok sumu finančných prostriedkov pochádzajúcich z fondov Európskeho spoločenstva a štátneho rozpočtu, ktoré sú konečnému prijímateľovi poskytované na základe Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku (Strnál a kol., 2011). Prijatá dotácia môže byť použitá len na krytie oprávnených výdavkov vymedzených v tejto zmluve.

Netreba zabúdať, že takmer každý projekt financovaný z fondov EÚ vyžaduje spolufinancovanie, teda použitie vlastných finančných prostriedkov, resp. iných cudzích zdrojov. Reálne zhodnotenie schopnosti obce podieľať sa na spolufinancovaní investičných aktivít umožňuje finančná analýza hospodárenia obce.

3 CHARAKTERISTIKA REVITALIZÁCIE VEREJNÝCH PRIESTRANSTIEV V OBCIACH

Rozvoj vidieka je vo všeobecnosti termínom používaným na označenie činností a iniciatív, ktoré sú zamerané na zvýšenie životnej úrovne vo vidieckych sídlach – obciach. Podľa *Hudeca a kol. (2009)* by mal byť rozvoj obce zameraný na dosiahnutie pokroku v ekonomickej, sociálnej, kultúrnej a environmentálnej oblasti s cieľom využiť existujúci potenciál na zvyšovanie životnej úrovne a kvality života obyvateľov. Rozvoj by mal uspokojovať potreby súčasnosti bez toho, aby bola ohrozená schopnosť budúcich generácií uspokojovať svoje vlastné potreby. *Kašparová a kol. (2005)* uvádza, že podľa miestnej situácie a potrieb môžu byť projekty rozvoja obcí zamerané na oblasť:

- rozvoja hospodárstva obce,
- zachovania, obnovy a údržby vidieckej zástavby,
- skvalitnenia občianskej vybavenosti,
- verejných priestranstiev,
- technickej infraštruktúry, komunikácií a dopravy,
- ochrany a obnovy kultúrnej a historickej krajiny.

Jednou z oblastí, ktoré patria v súčasnosti k významným prioritám správy obce, je starostlivosť o verejné priestranstvá. V oblasti budovania, obnovy a udržiavania kvalitného verejného priestoru sú podľa *Kašparovej a kol. (2005)* projekty zamerané predovšetkým na:

- úpravu námestí a verejných priestranstiev,
- úpravu a zriaďovanie parkov, detských ihrísk, odpočinkových a rekreačných zelených plôch,
- výsadbu alejí a celkového doplnenia obce vhodnou zeleňou a prepojenia zelene v obci s krajinou,
- obnovu vodných plôch a vodných tokov, úpravu hasičských nádrží.

V tejto kapitole sa zameriame na charakteristiku verejných priestranstiev a dôležitosť revitalizácie týchto účelovo upravených plôch pre zvyšovanie kvality života občanov a pozitívny vplyv na hospodársky, sociálny a kultúrny rozvoj daného územia (obce).

3.1 Vymedzenie verejných priestranstiev a význam ich obnovy

Skutočný zmysel verejných priestranstiev je v poskytnutí možnosti stretávania sa ľudí, trávenia voľného času a vo vytváraní verejného života obce. Verejné priestranstvá priamo vplyvajú na to, ako je obec vnímaná domácimi obyvateľmi i jej návštevníkmi, a ako v nej funguje spoločenský život. Môžu dokonca ovplyvňovať aj ekonomickú prosperitu obce. Sú preto dôležitou súčasťou každej obce či mesta, a hoci akoby nepatrili nikomu, patria vlastne všetkým.

Definícií verejných priestranstiev existuje celá rada. Ich charakter závisí od uhla pohľadu a účelu, pre ktorý boli vytvorené. Termín verejné priestranstvo vychádza z prekladu anglického termínu „public space“, ktorého výklad môžeme chápať ako akýkoľvek priestor, ktorý nie je privátny, t. j. nie je súčasťou sféry súkromného života.

Pod pojmom verejné priestranstvá rozumieme vo všeobecnosti také priestory v existujúcej urbanistickej štruktúre akýchkoľvek sídel, ktoré sú nezastavané, otvorené a prístupné všetkým občanom nezávisle od ich pohlavia, rasy, etnicity, veku alebo socioekonomickej úrovne (*Miková a kol., 2010*). V najbežnejšom slovazmysle rozumieme pod verejnými priestormi námestia, ale patria sem i parky, komunikácie, chodníky, pešie zóny, cintoríny, nábrežia a ďalšie verejne prístupné miesta, ktoré slúžia verejnosti. Neznamená to však, že pre využívanie takéhoto priestoru neexistujú určité pravidlá regulujúce spôsob jeho užívania, a že takýto priestor nemá svojho vlastníka alebo správcu. Verejné priestranstvo je obvykle vo verejnom majetku alebo správe, ale majetkové pomery nemusia byť vždy určujúce. Tieto priestranstvá môžu byť vo vlastníctve obce alebo v majetku štátu, prípadne vo vlastníctve fyzických či právnických osôb.

Kvalitné verejné priestranstvá potrebujú obyvatelia v rastúcom meste i v malej dedine, preto je starostlivosť o ne veľmi dôležitá. Vo väčšine krajín je častým problémom vytvárania nových verejných priestorov jednoducho nedostatok miesta, preto dochádza skôr k snahe vylepšiť existujúce verejné priestranstvá, ovplyvniť ich podobu, skvalitniť, oživiť, zvýšiť ich atraktivitu.

Pod pojmom **revitalizácia verejných priestranstiev** si môžeme predstaviť určitú obnovu, zveladenie, modernizáciu či oživenie verejného priestoru. Revitalizácia nepredstavuje len úpravu povrchu (vyrovnanie, vydláždenie a pod.), ale i doplnenie priestoru vhodným mobiliárom (lavičky, stojany na bicykle, odpadkové koše, fontány, informačné

tabule a pod.) a zeleňou, a vytvorenie tak zmysluplne štruktúrovaného a estetického verejného priestranstva.

V súčasnosti dochádza k revitalizácii predovšetkým z dôvodu meniacich sa spoločenských požiadaviek na verejné priestranstvá. V minulosti uplatňované dopravné, obchodné a trhové funkcie verejných priestranstiev dnes nahrádzajú spoločensko-pobytové a kultúrne požiadavky spojené s vysokými nárokmi na celkový vzhľad prostredia.

Revitalizácia verejných priestranstiev **môže zohrávať významnú úlohu** pri znižovaní negatívnych vplyvov urbanizácie na okolité životné prostredie, môže zlepšovať klímu v obciach lokalizovaných v blízkosti priemyselných zón, zabezpečovať biotopy pre voľne žijúce živočíchy a rastliny, a čo je veľmi dôležité, môže mať vplyv na získavanie investícií, rast cien obecných pozemkov a prípadne i na tvorbu pracovných miest. Zohráva kľúčovú úlohu v zachovávaní a zvyšovaní kvality života a zdravia a celkového blaha občanov.

Revitalizovať verejné priestory je dôležité i z pohľadu cestovného ruchu. Obec, ktorá chce zaradiť svoju lokalitu do turizmu, musí dbať na jej celkovú estetiku. Ľudia totiž často posudzujú miesta podľa vzhľadu ich námestí, parkov, ulíc, existencie či neexistencie oddychových zón a podľa svojich dojmov a zážitkov hodnotia dané miesto ako jeden celok. Verejné priestranstvá sú vizitkou každej obce a mesta, ktorá môže návštevníkovi povedať o mieste, jeho obyvateľoch i celej spoločnosti oveľa viac než akokoľvek dobre zacielená kampaň turistického ruchu.

Starostlivosť o verejné priestranstvá je do istej miery i znakom vyspelosti krajiny. Na tom, ako tieto priestory vyzerajú, sa podieľa samospráva, odborníci, urbanisti, developeri, investori a každý občan svojou činnosťou i tým, ako volil a ako sa zaujíma o veci verejné.

Dôvod rastúceho záujmu obcí o revitalizáciu verejných priestranstiev je úzko spojený s rastom vedomia o širokom spektre funkcií, ktoré môžu tieto priestory vykonávať. Môžeme identifikovať tri **hlavné skupiny funkcií verejných priestorov**⁹:

- *environmentálne a ekologické funkcie*, ktoré zahŕňajú predovšetkým zmierňovanie klímy, clonenie pred hlukom, ovplyvňovanie hydrologického cyklu (nakladanie s búrkovými zrážkami) a funkciu biotopov pre rastliny a živočíchy,
- *sociálne a spoločenské funkcie*, ku ktorým môžeme zaradiť napríklad využitie priestoru pre oddych a rekreáciu, uľahčenie sociálnych kontaktov a komunikácie,

---

⁹ Spoločná stratégia tvorby verejných priestranstiev. [cit. 2013-01-23]. Dostupné z: <http://www.urbanspaces.eu/files/Joint-Strategy-in-Slovak.pdf>

vrátane kultúrnych a obchodných aktivít, ovplyvnenie telesného a duševného zdravia človeka a celkovej pohody,

- *štrukturálne a symbolické funkcie*, ktoré sú menej hmatateľné avšak nemenej významné a patrí k nim napríklad vymedzenie, rozdelenie a prepájanie oblastí miestnej štruktúry, či plnenie funkcie nositeľa identity daného miesta.

Hoci bežný občania nehovoria o environmentálnych či sociálnych funkciách verejných priestorov, veľmi dobre vedia vyjadriť svoju potrebu tieňa alebo naopak slnenia na lavičke, zelene v blízkosti svojho domu či bezpečného miesta, kde sa môžu stretávať s inými ľuďmi a oddýchnuť si.

Verejné priestory by mali byť teda oveľa viac než len miestom oddychu a rekreácie. Dá sa povedať, že čím viac zo spomenutých funkcií verejný priestor plní, tým je kvalitnejší. Od verejných priestranstiev sa preto vyžaduje, aby bola ich tvorba a obnova dôkladne naprojektovaná, a aby tak mohli plniť čo najviac funkcií v maximálnej vzájomnej harmónii. V závislosti od lokality však nie je vhodné priradovať všetkým funkciám rovnakú váhu.

Princíp verejného priestoru spočíva v jeho demokratickosti – je prístupný všetkým bez rozdielu, bez obmedzenia a zdarma. Ideálom demokracie je teda vytvárať také verejné priestranstvá, ktoré sú atraktívne a využiteľné pre všetky skupiny obyvateľstva bez rozdielu veku, sociálnej príslušnosti, kultúry či vyznania, ale i obmedzenia pohyblivosti¹⁰.

V súčasnosti veľká časť programov revitalizácie verejných priestranstiev v sebe zahŕňa i opatrenia zamerané na zabezpečenie ich **bezbariérovosti**, keďže v minulosti nebol na túto potrebu kladený až taký veľký dôraz. Je dôležité nielen mať a udržiavať verejné priestranstvá, ale taktiež zabezpečiť odstránenie všetkých bariér, ktoré bránia rovnému prístupu do týchto priestorov. Vozíčkari sú len menšinou z veľkej skupiny ľudí, ktorí majú z bezbariérového prístupu úžitok. Nejedná sa len o starých a postihnutých, ale i o mamičky s kočíkom, deti na kolobežkách či korčuliach, turistov či študentov s kufíkmi na kolieskach a iných, ktorí tieto priestranstvá navštevujú, alebo nimi len prechádzajú.

Verejné priestory sú pre ľudí, preto by mali byť ich potreby pri plánovaní a projektovaní tvorby či revitalizácie verejných priestranstiev brané do úvahy. Hoci zapojenie občanov zvyčajne predstavuje výrazné spomalenie v úvodných fázach plánovania, na druhej

---

¹⁰ Kvalitní veřejné prostory: metodika tvorby a obnovy veřejných prostranství. [cit. 2013-01-23]. Dostupné z: <http://www.urbanspaces.eu/uploads/wp5-outputs-map/pp3-methodology-on-quacity-public-spaces-brno-czr.pdf>

strane však môže viesť k šetreniu časom v realizačnej fáze, ktorú môžu spomaľovať rôzne sťažnosti či občianske protesty.

Obyvateľstvo, ako subjekty využívajúce verejný priestor, môžeme rozdeliť rôznymi spôsobmi do rôznych skupín, viz Obr. 3.1. Každá skupina má svoje osobité potreby a nároky, ktoré je potrebné ešte pred realizáciou úprav verejných priestranstiev starostlivo posúdiť.

Obr. 3.1 Subjekty využívajúce verejné priestranstvá

Deti predškolského veku	Školopovinné deti	Tínedžeri a mladí dospelí	Muži	Ženy
Turisti a návštevníci	Verejné priestranstvo			Rodiny
Migranti a ďalšie menšinové národnostné skupiny				Rodičia alebo opatrovatelia s deťmi
Postihnutí a ich opatrovatelia				Pracujúci
Dôchodcovia a starší občania	Podnikatelia	Ľudia dochádzajúci za prácou	Miestni obyvatelia	Nezamestnaní

Zdroj: <http://www.urbanspaces.eu/files/Joint-Strategy-in-Slovak.pdf>, vlastné spracovanie

O problematike verejných priestranstiev sa v minulosti nehovorilo tak často. Ľudia si však postupom času začínajú uvedomovať ich dôležitosť a význam, a preto je tejto téme venovaná čoraz väčšia pozornosť. O verejných priestranstvách sa začína viac rozprávať nielen medzi odborníkmi, ale aj medzi širokou občianskou verejnosťou. Na tému verejných priestranstiev bolo publikovaných mnoho kníh, príručiek, článkov, reportáží a rozhovorov.

Otázkou tvorby a udržovania kvalitných verejných priestorov sa zaoberá vo svojich publikáciách mnoho domácich i zahraničných autorov, najmä urbanistov a architektov. Niekedy ide len o teoretický výklad, väčšinou sa však autori zameriavajú aj na zmapovanie praktickej stránky tvorby verejného priestoru s uvedením príkladov už realizovaných projektov a praktických rád pre vytvorenie miest vysokej kvality. Okrem toho sa témou verejných priestorov útržkovo zaoberajú i niektoré časopisy o urbanizme a územnom plánovaní.

Hlbšie sa problematikou vytvárania a revitalizácie verejných priestranstiev začína v poslednej dobe zaoberať mnoho súkromných firiem a nadácií, organizácií a vládnych agentúr. Myslím, že je to pozitívny krok k tomu, aby všade tam, kde je to potrebné, došlo k oživeniu verejných priestorov a zvyšovala sa kvalita života občanov po celom svete.

3.2 Verejné priestranstvá na Slovensku

V súčasnosti rastie záujem o tému verejných priestranstiev a starostlivosť o tieto priestory už aj na Slovensku. Nositeľom prirodzenej zodpovednosti za ich úpravu a celkový vzhľad je miestna samospráva¹¹. Významnou časťou sa však na tom, v akom stave sa verejné priestory nachádzajú, podieľajú aj samotní občania.

Verejné priestranstvá ako účelovo upravené plochy radíme na Slovensku do oblasti špecifickej občianskej vybavenosti, ktorá je navrhovaná a umiestňovaná v závislosti od konkrétnych prírodných, demografických, územno-technických, regionálnych a iných podmienok.

Legislatívne vymedzenie verejných priestranstiev nie je v Slovenskej republike v *zákone 369/1990 Zb. o obecnom zriadení* právne definované¹². Definíciu verejných priestranstiev a predovšetkým pravidiel ich užívania upresňujú väčšinou všeobecné záväzné nariadenia obcí. Konkrétne v nich bývajú riešené napríklad pravidlá pre venčenie psov, konzumáciu alkoholu, udržiavanie čistoty a poriadku na verejných priestranstvách. Obec môže taktiež stanoviť sankcie za porušenie povinností vyplývajúcich z nariadenia, ktoré vydala.

Pre účely *zákona č. 84/1990 Zb. o zhromažďovaní práve* sa verejným priestranstvom rozumejú pozemné komunikácie (s výnimkou neverejných účelových komunikácií), námestia, triedy a ulice, ako aj ďalšie priestory pod šírym nebom prístupné každému bez obmedzenia. Stručne sú verejné priestranstvá vymedzené i v *zákone č. 582/2004 Zb. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady*. Verejným priestranstvom sú na účely tohto zákona verejnosti prístupné pozemky vo vlastníctve obce.

Pri rozhodovaní o revitalizácii verejného priestranstva je potrebné brať do úvahy podmienky stanovené pre danú lokalitu územne plánovacou dokumentáciou. **Základnými koncepčnými dokumentmi, z ktorých je nevyhnutné pri revitalizácii verejných priestranstiev v obciach vychádzať, sú Územný plán obce a Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.** Práve tieto dokumenty premietajú záujmy miestnej samosprávy v oblasti dlhodobého rozvoja.

---

¹¹ V §4 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení sa uvádza, že obec pri výkone samosprávy okrem iného zabezpečuje výstavbu a údržbu verejných priestranstiev a vykonáva ich správu.

¹² Na rozdiel od Českej republiky, kde sú verejné priestranstvá právne definované v zákone č. 128/2000 Sb. o obciach, §34.

Územný plán obce je záväzným právnym dokumentom, ktorý musia mať mestá a obce v Slovenskej republike s viac ako 2 000 obyvateľmi. Ostatné obce sú povinné mať územný plán len v prípadoch stanovených *zákonom č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov*.

Územný plán obce stanovuje základnú koncepciu územného rozvoja a rieši funkčné využitie plôch. Ďalej rieši ich vzájomné usporiadanie a stanovuje základné regulácie územia. Tým vytvára záväzné pravidlá pre harmonický rozvoj územia obce, zaisťuje ochranu a zlepšenie životného prostredia a ochranu neobnoviteľných prírodných zdrojov. Územný plán sa spracúva pre celé správne územie obce (*Kašparová a kol., 2005*). V územnom pláne sa vyznačujú hranice súčasne zastavaného územia, vymedzujú hranice zastaviteľného územia, stanovujú zásady a regulatívy verejného dopravného a technického vybavenia, ustanovujú plochy pre verejnoprospešné stavby, na vykonanie asanácie, pre chránené časti krajiny a iné.

Podľa *Cibákovej a kol. (2012)* vytvára územné plánovanie z verejnoprospešného hľadiska priestorové usporiadanie pozemkov, stavieb a verejného dopravného a technického vybavenia s cieľom zvyšovať kvalitu života dotknutých občanov.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce nemá charakter záväzného právneho dokumentu. Je strednodobým plánovacím dokumentom, ktorého štruktúru ustanovuje *zákon č. 503/2001 Zb. o podpore regionálneho rozvoja*. Pozostáva z analýzy hospodárskeho a sociálneho prostredia obce, ustanovenia základných smerov jej rozvoja v podobe priorít a projektových zámerov a návrhu finančného a administratívneho zabezpečenia plnenia programu. Vypracovaním tohto dokumentu spĺňa obec jeden zo základných princípov regionálnej politiky Európskej únie – princíp programovania, ktorý hovorí, že podpora zo zdrojov Európskej únie sa viaže na vypracovanie programových dokumentov. V súčasnosti však ešte stále niektoré obce, najmä malé, tento program spracovaný nemajú.

Ešte pred začiatkom úprav verejných priestranstiev je potrebné mať všetky potrebné rozhodnutia a povolenia, a to podľa toho, ako zásadné sú zmeny týchto priestorov. Bez špecifických povolení je totiž možné na verejných priestranstvách realizovať iba menšie úpravy, ako je napríklad oprava či natieranie lavičiek, hojdačiek, plotu a pod. K základným povoleniam a rozhodnutiam, ktoré sú pri revitalizácii verejných priestranstiev potrebné, patrí stavebné ohlásenie, stavebné rozhodnutie a územné rozhodnutie.

Ohlásenie stavebných úprav postačuje pri obnove verejného priestoru, kedy sa nemení jeho funkčné využitie (napr. obnova detského ihriska). **Stavebné rozhodnutie** je nutné v prípade, ak sa robia väčšie zásahy pri obnove verejného priestoru, napr. sa zasahuje do nosných častí prvkov, alebo sa mení spôsob užívania priestoru. **Územné rozhodnutie** je potrebné v prípade, ak sa vytvára úplne nové priestranstvo, alebo sa na starom priestranstve umiestňujú nové stavby (*Miková a kol., 2010*).

Niekedy sú pre realizáciu potrebné aj iné povolenia a vyjadrenia, ktorých charakter závisí od upravovaného miesta a jeho okolia. K subjektom, ktoré môžu stanoviť limity pre využitie verejných priestorov patria napríklad orgány ochrany prírody, orgány pamiatkovej starostlivosti, správcovia inžinierskych sietí a ďalšie.

Keďže úprava, alebo lepšie povedané, revitalizácia či prestavba verejných priestranstiev stojí väčšinou nemalé finančné prostriedky, sú pre jej realizáciu okrem uvedených územno-plánovacích podkladov a plánov hospodársko-sociálneho rozvoja dôležité (často i rozhodujúce) i dostupné finančné zdroje.

K najpoužívanejším finančným nástrojom revitalizácie verejných priestranstiev patria v súčasnosti fondy Európskej únie, národné a mimovládne dotácie a granty, ale značnú časť programov zameraných na obnovu verejných priestorov financujú aj obce so svojich vlastných rozpočtov.

4 ANALÝZA HOSPODÁRENIA OBCE KYSUCKÝ LIESKOVEC

Významným predpokladom kvalitného rozhodovania v oblasti finančného hospodárenia obce je finančná analýza, ktorá vyhodnocuje údaje zachytené v účtovných výkazoch zostavovaných obcou. Jej úlohou je ako zhodnotiť predchádzajúci vývoj, tak i analyzovať súčasný stav, vyhodnotiť silné a slabé stránky hospodárenia obce a pomôcť tak pri tvorbe stratégií v ďalšom období.

V tejto časti diplomovej práce je charakterizovaná obec Kysucký Lieskovec z pohľadu súčasného stavu i histórie a uskutočnený rozbor jej hospodárenia prostredníctvom horizontálnej a vertikálnej analýzy rozpočtu obce, ako aj vybraných ukazovateľov zadĺženia. Analýza hospodárenia obce vychádza zo záverečných účtov obce za roky 2008 až 2012. V záverečnom zhodnotení sa prihliada aj k rozpočtovému výhľadu obce na nasledujúce obdobie troch rokov (2013 – 2015), ktorý umožňuje upozorniť na riziká budúceho hospodárenia obce.

Význam tejto analýzy spočíva v zhodnotení doterajšieho hospodárenia obce Kysucký Lieskovec a posúdení jej schopnosti podieľať sa na financovaní plánovaného investičného projektu revitalizácie verejných priestranstiev v obci.

4.1 Charakteristika obce Kysucký Lieskovec

Obec Kysucký Lieskovec sa nachádza v severozápadnej časti Slovenska v okrese Kysucké Nové mesto a je súčasťou regiónu dolných Kysúc. Situovaná je cca 15 km severne od krajského mesta Žiliny. Z hľadiska kategorizácie územno-štatistickej jednotky¹³ vystupuje Kysucký Lieskovec ako úroveň NUTS 5 (LAU 2), viz Tab. 4.1.

---

¹³ NUTS (Nomenklatúra územných štatistických jednotiek) je hierarchický systém pre delenie územia Európskej únie vytvorený Eurostatom v spolupráci s národnými inštitútmi pre štatistiku určený pre porovnávanie a analýzu ekonomických ukazovateľov, štatistické monitorovanie, prípravu, realizáciu a hodnotenie regionálnej politiky členských krajín EÚ. Popri sústave NUTS existuje od roku 1990 i sústava LAU (Miestne administratívne jednotky), ktorá plne zodpovedá stupňom NUTS 4 (okresy) a NUTS 5 (obce).

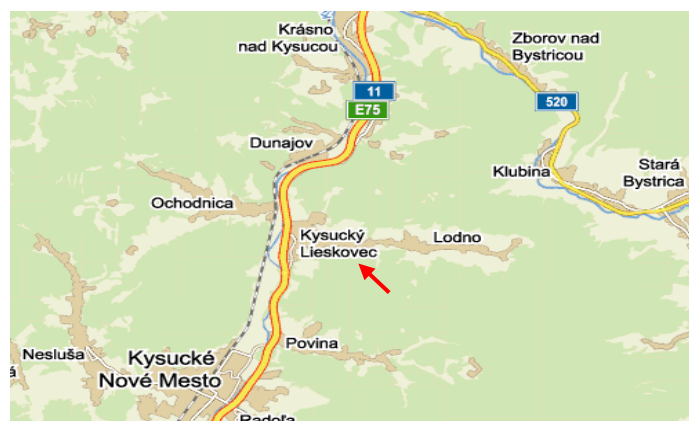
Tab. 4.1 Zaradenie obce Kysucký Lieskovec podľa klasifikácie NUTS

Úroveň NUTS	Oblasť SR
NUTS 1	Slovenská republika
NUTS 2	Stredné Slovensko
NUTS 3	Žilinský kraj
NUTS 4 (LAU 1)	Kysucké Nové Mesto
NUTS 5 (LAU 2)	Kysucký Lieskovec

Zdroj: vlastné spracovanie

Katastrálne územie obce susedí zo severu s obcou Dunajov, Krásno nad Kysucou a Klubina, z juhu s obcou Povina, z východu s obcou Lodno, zo západu s obcou Ochodnica a s katastrálnym územím okresného mesta Kysucké Nové Mesto. Rozloha katastrálneho územia je cca 1232 ha. V území prevláda lesný pôdny fond s celkovou výmerou 643 ha a poľnohospodárska pôda s výmerou 447 ha. Zastavaná plocha a nádvoria predstavuje výmeru cca 73 ha. Polohu obce zobrazuje nasledujúci obrázok Obr. 4.1.

Obr. 4.1 Poloha obce Kysucký Lieskovec

Zdroj: www.mapy.cz, vlastné spracovanie

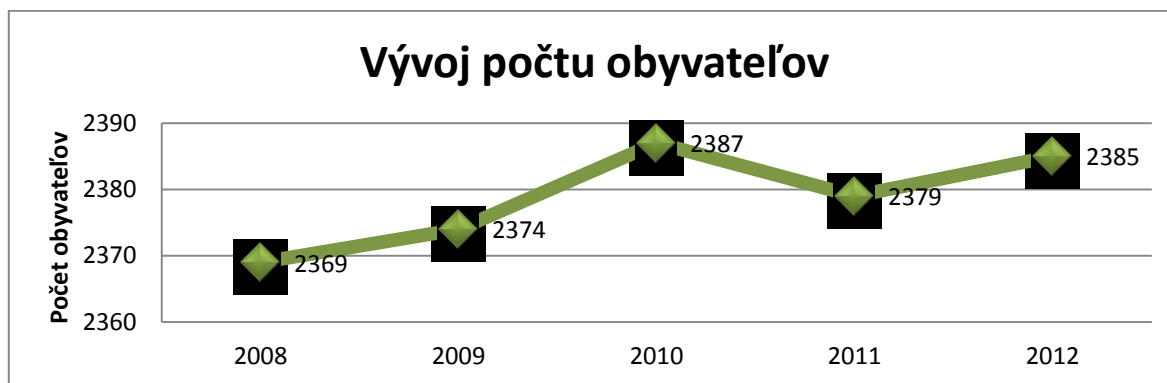
Obec leží v nadmorskej výške 370 m. n. m.. Katastrálnym územím obce preteká potok Lodnianska, po stranách ktorého sa nachádza rozhodujúca časť osídlenia. Zástavba obce priamo nadväzuje na zástavbu obce Lodno a blízku zástavbu obce Ochodnica. Bytový fond obce tvorí takmer 800 domov.

Kysucký Lieskovec má výbornú dopravnú polohu pri hlavnej dopravnej trase do Českej republiky a Poľska. Obec leží na ceste I. triedy číslo I/11, ktorá je významnou európskou cestou s označením E75, a ktorá prechádza v severojužnom smere ťažiskovým územím regiónu Kysúc. Súbežne s touto cestou je plánovaná trasa diaľnice D3.

Komunikačnou osou obce je cesta tretej triedy. Západným krajom obce prechádza železničná trať č. 127 Žilina – Čadca – hranica ČR, so železničnou zastávkou v obci Ochodnica, ktorá prešla v posledných rokoch významnou modernizáciou a rekonštrukciou. Obcou taktiež prechádzajú linky autobusovej dopravy miestneho i diaľkového významu.

V súčasnosti (k 31. 12. 2012) žije v obci 2 385 obyvateľov. V posledných rokoch sa počet obyvateľov obce mierne zvyšoval, výnimkou bol len rok 2011, kedy došlo k jeho poklesu o 8 obyvateľov, viz Graf 4.1. Hlavným dôvodom prírastku bolo predovšetkým prisťahovanie obyvateľov z okolitých obcí do novo postavených obecných bytových domov a súkromných rodinných domov a taktiež vyššie prirodzené prírastky.

Graf 4.1 Vývoj počtu obyvateľov v obci Kysucký Lieskovec v rokoch 2008 – 2012 (údaje k 31. 12. príslušného kalendárneho roku)

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa interných materiálov obce Kysucký Lieskovec

V obci sa nachádza základná občianska vybavenosť¹⁴. Súčasťou polyfunkčného administratívno-kultúrneho objektu je obecný úrad s matrikou, knižnica, pošta a spoločenská sála pre cca 250 osôb. V obci je vybudovaných niekoľko obchodných prevádzok a zariadení s rôznym sortimentom predaja a služieb, ktoré sú rozptýlené po celej obci.

Základná zdravotná starostlivosť občanov je zabezpečovaná v zdravotnom stredisku s ambulanciou všeobecného lekára pre dospelých, pediatra a stomatológa. Súčasťou zdravotného strediska je taktiež lekáreň. Ďalšia lekáreň sa nachádza v priestoroch polyfunkčného bytového domu Liesky. V budúcnosti obec plánuje priestory zdravotného strediska pristiaviť alebo nadstaviť, čo by umožnilo zvýšenie počtu lekárskeho pracovníkov a vznik vyššieho štandardu komplexnej zdravotnej starostlivosti.

¹⁴ Situovanie občianskej vybavenosti v obci Kysucký Lieskovec je znázornené v prílohe č. 1.

Na výchove a vzdelávaní detí v obci sa podieľa materská škola, základná škola a základná umelecká škola, ktoré sú spolu s centrom voľného času rozpočtovými organizáciami zriadenými obcou. V školskom roku 2012/2013 navštevuje predškolské zariadenie cca 70 detí. Časť priestorov materskej školy využíva ZUŠ, v ktorej sa vyučuje výtvarný, hudobný, tanečný a literárno-dramatický odbor. V základnej škole je každý rok približne 300 žiakov a okrem detí z Kysuckého Lieskovca ju od piateho do deviateho ročníka navštevujú aj žiaci z Lodna. Súčasťou samostatného areálu základnej školy je školská jedáleň, telocvičňa, tenisový kurt a ihrisko s umelou trávou.

Na rozvoji kultúrneho a spoločenského života v obci sa podieľa mnoho organizácií a spolkov. K najvýznamnejším patrí Folklórna skupina, Dychová hudba Lieskovanka, Klub záhradkárov, Klub rybárov, Nohejbalový klub, Stolnotenisový klub a Hasičský zbor.

4.1.1 Orgány obce

Orgánmi obce Kysucký Lieskovec sú starosta a obecné zastupiteľstvo.

Starosta obce je najvyšším výkonným orgánom obce, ktorého volia obyvatelia obce v priamych voľbách na obdobie štyroch rokov. Starostu obce zastupuje ním určený zástupca. Súčasný starosta zastupuje túto pozíciu už siedmy rok.

Obecné zastupiteľstvo v Kysuckom Lieskovci predstavuje zbor zložený z deviatich poslancov, ktorí sú rovnako ako starosta obce volení v priamych voľbách na obdobie štyroch rokov. Najbližšie voľby starostu i členov obecného zastupiteľstva v obci sa uskutočnia v roku 2014. Zastupiteľstvo zasadá podľa potreby, najmenej však raz za tri mesiace, a rozhoduje o základných otázkach života v obci. Zasadnutie zvoláva a vedie starosta.

Obecné zastupiteľstvo zriadilo 6 komisií ako svoje poradné, iniciatívne a kontrolné orgány. Patrí k nim Komisia vodného hospodárstva, Finančná komisia, Komisia verejného poriadku, Komisia životného prostredia, Sociálno-zdravotná komisia, Komisia vzdelávania, kultúry a športu. Členov komisie tvoria poslanci a ďalšie osoby zvolené obecným zastupiteľstvom.

Právomoci, kompetencie a povinnosti starostu obce ako aj obecného zastupiteľstva sú stanovené v *zákone č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení*.

Osobitné postavenie medzi orgánmi obce má hlavný kontrolór, ktorého volí a odvoláva zastupiteľstvo obce.

4.1.2 História obce

Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1438 pod názvom Leskovecz. V stredoveku patrila do majetku budatínskeho hradného panstva, keď ju kráľ Žigmund Luxemburský daroval Jurajovi z Blatného ako súčasť feudálneho panstva Budatín. Samotný vznik obce možno datovať na prelome 14. a 15. storočia.

Vo svojej histórii vystriedala obec niekoľko názvov, ako napríklad Leskovecz (1438), Lieskovecz, Lieskovecz (1773), Újhel-mogyoród (1907 – 1913), Lieskovec (1920), Lieskovec nad Kysucou (1927 – 1944). Súčasný pomenovanie Kysucký Lieskovec má obec od roku 1944. Erbom obce je od roku 1874 strieborný štít, v ktorom zo zelenej pažite vyrastá trojkonárová lieska so šiestimi zlatými orieškami.

V roku 1598 bolo v obci 13 domov a mlyn. V roku 1658 to bolo už 11 sedliackych domov, 7 želiarskych hospodárstiev a krčma. V roku 1784 tvorilo obec 124 domov a žilo tu 681 obyvateľov. Obyvatelia obce sa živili prevažne pastierstvom, roľníctvom, drotárstvom, košíkárstvom a šindliarstvom.

V roku 1950 bola v Kysuckom Lieskovci zriadená fara a postavený kostol sv. Svorada a Benedikta. Najstaršou zachovanou pamiatkou sú zvony z rokov 1768 až 1770, ktoré sú v súčasnosti umiestnené vo zvonici na miestnom cintoríne¹⁵.

Medzi významné udalosti v obci patrí predovšetkým vybudovanie športového areálu s tribúnou (1975), postavenie kultúrneho domu (1988), postavenie čističky odpadových vôd (1994) či výstavby polyfunkčného bytového domu Liesky (2009).

---

¹⁵ História obce Kysucký Lieskovec. [cit. 2013-02-11]. Dostupné z: <http://www.kysuckylieskovec.sk/?s=1&v=5>

4.2 Hospodárenie obce v rokoch 2008 - 2012

Základom finančného hospodárenia každej obce je jej rozpočet. Obec Kysucký Lieskovec má zákonnú povinnosť, rovnako ako všetky ostatné obce v Slovenskej republike, každoročne zostavovať svoj vlastný rozpočet, podľa ktorého v priebehu rozpočtového roka hospodári.

Obecný rozpočet predstavuje bilanciu príjmov a výdavkov, ktoré sú rozdelené podľa záväznej rozpočtovej klasifikácie MF SR. Rozdelenie a vývoj príjmov a výdavkov obce Kysucký Lieskovec v päťročnej časovej rade znázorňuje Tab. 4.2.

Tab. 4.2 Základné údaje o hospodárení obce v rokoch 2008 – 2012 (v Eur¹⁶)

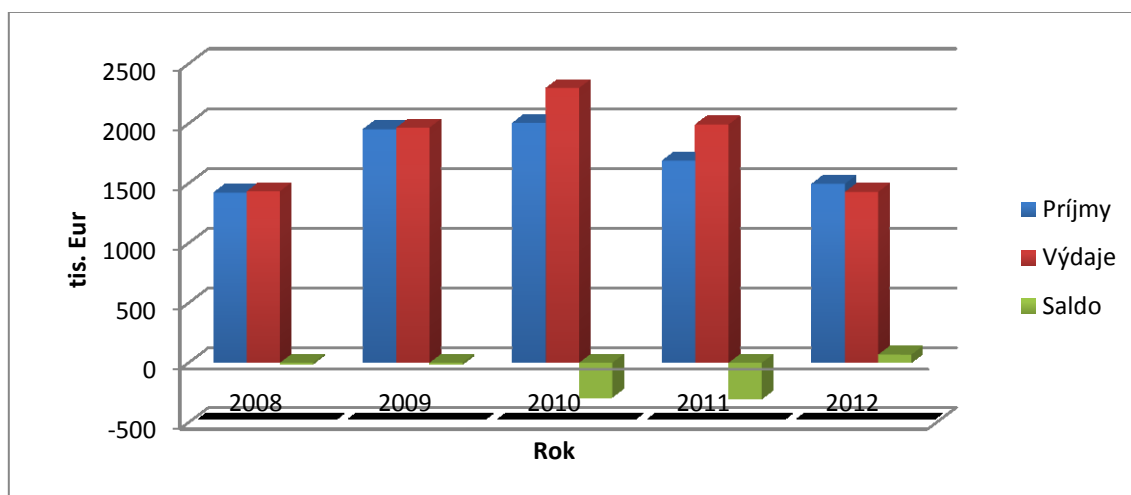
Položka	ROK				
	2008	2009	2010	2011	2012
Daňové príjmy	681 877,89	808 364,97	676 901,94	715 801,55	724 182,09
Nedaňové príjmy	102 215,24	116 087,69	149 996,80	114 738,00	69 688,73
Kapitálové príjmy	8 432,09	190 552,01	11 512,56	0	3 500,00
Prijaté transfery	629 763,10	837 830,62	1 168 437,95	858 912,88	699 105,97
PRÍJMY CELKOM	1 422 288,32	1 952 835,29	2 006 849,25	1 689 452,43	1 496 476,79
Bežné výdavky	1 135 167,04	1 353 149,95	1 437 821,11	1 550 620,21	1 207 726,82
Kapitálové výdavky	299 163,48	613 781,24	859 765,72	442 170,27	220 832,08
VÝDAVKY CELKOM	1 434 330,52	1 966 931,19	2 297 586,83	1 992 790,48	1 428 558,90
SALDO PRÍJMOV A VÝDAVKOV	-12 042,20	-14 095,90	-290 737,58	-303 338,05	67 917,89

Zdroj: vlastné spracovanie podľa interných zdrojov obce

Z Tab. 4.2 vyplýva, že celkové príjmy obce mali v sledovanom období do roku 2010 rastúcu tendenciu, kedy dosiahli svoju najvyššiu hranicu (2 006 849,25 Eur), a následne od roku 2010 klesali. Rovnaký trend mali v sledovanom období i celkové výdavky obce. Do roku 2010 rástli, kedy mala obec najvyššie výdavky vo výške 2 297 586,83 Eur, a od roku 2010 môžeme sledovať ich pokles. Pre lepšiu prehľadnosť sú príjmy a výdavky obce spolu s ich saldom znázornené v Grafe 4.2.

¹⁶ Údaje z roku 2008 sú prepočítané konverzným kurzom 1 EUR = 30,126 Sk.

Graf 4.2 Vývoj hospodárenia obce v rokoch 2008 – 2012 (v tis. Eur)

Zdroj: vlastné spracovanie podľa interných zdrojov obce

Z Grafu 4.2 je vidieť, že v posledných rokoch hospodárila obec so schodkom, teda jej výdaje boli vyššie než príjmy. Výnimkou bol rok 2012, kedy hospodárila obec s prebytkom vo výške takmer 68 tis. Eur.

Záporné saldo hospodárenia v roku 2008 bolo najnižšie zo skúmaných rokov (-12 042,20 Eur) a bolo kryté prevodom prostriedkov z účtu TKO¹⁷. O rok neskôr bol schodok rozpočtu -14 095,90 Eur a bol krytý prevodom prostriedkov z rezervného fondu.

V roku 2010 sa schodok rozpočtu rapídne zvýšil na -290 737,58 Eur. Bolo to spôsobené predovšetkým zníženými príjmami z výnosov podielových daní pre obce z dôvodu hospodárskej krízy, a taktiež nárastom celkových výdavkov obce, ktoré sa oproti predchádzajúcemu roku zvýšili o viac ako 14%. Schodok bol v priebehu rozpočtového roka vysporiadaný splátkou dlžného úpisu z minulých rokov, prevodom peňažných fondov a čiastočne i úverovým financovaním.

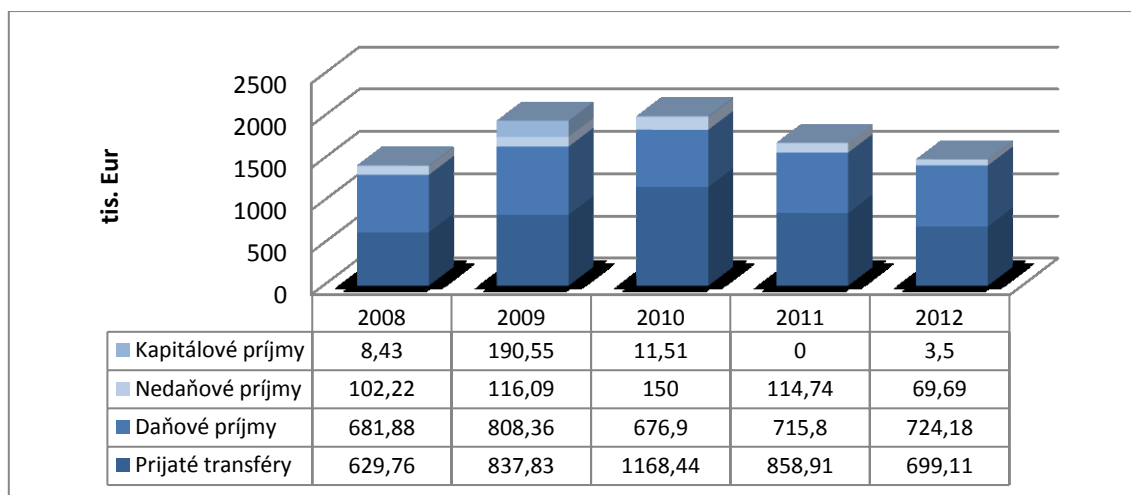
Deficit rozpočtu obce v roku 2011 bol spôsobený predovšetkým nárastom bežných výdavkov a poklesom nedaňových príjmov, ktoré boli naplnené len na 83%. Schodok vo výške -303 338,05 Eur bol vysporiadaný prijatými krátkodobými bankovými úvermi, splátkou dlžného úpisu z minulých rokov a úvermi zo Štátneho fondu rozvoja bývania.

¹⁷ Účet TKO vytvárala obec Kysucký Lieskovec z uhradeného nájmu skládky tuhého komunálneho odpadu. V súčasnosti sa už na účet TKO finančné prostriedky neodvádzajú, nakoľko bola skládka uzatvorená, a o použití zostatku finančných prostriedkov na účte rozhoduje obecné zastupiteľstvo, ktoré dňa 21. 3. 2012 schválilo prevod zostatku účtu vo výške 2 876,00 Eur na tvorbu rezervného fondu obce.

4.2.1 Analýza príjmov

Vývoj príjmov v členení na daňové, nedaňové, kapitálové a prijaté transfery je v sledovanom období znázornený v Grafe 4.3.

Graf 4.3 Vývoj príjmov obce v rokoch 2008 – 2012 (v tis. Eur)

Zdroj: vlastné spracovanie podľa interných zdrojov obce

Najvyššia hranica celkových príjmov v sledovanom období bola dosiahnutá v roku 2010 (2 006 849,25 Eur), naopak najnižšia bola v roku 2008 (1 422 288,32 Eur). V rokoch 2009, 2010 a 2011 zaujímali najväčší podiel na celkových príjmoch obce prijaté transferové platby. Prijaté transfery sa v sledovanom období podieľali na celkových príjmoch v rozmedzí 43% až 58%. V rokoch 2006 a 2012 sa na celkových príjmoch podieľali najviac daňové príjmy, a to v oboch rokoch zhodne vo výške 48% z celkových príjmov. Podiel nedaňových príjmov bol v analyzovanom období takmer rovnaký, a to okolo 7% z celkových príjmov, okrem roku 2012, kedy ich hodnota klesla pod 100 tis. Eur a ich podiel nedosahoval ani 5% príjmov obce. Minimálnu čiastku v uvedenej päťročnej časovej rade zaujímali kapitálové príjmy, výnimkou bol však rok 2009, kedy dosahovali takmer 10% z celkových príjmov obce a prevyšovali i príjmy nedaňové. Tento nárast spôsobil odpredaj pozemkov Národnej diaľničnej spoločnosti vo výške takmer 190 tis. Eur z dôvodu plánovanej výstavby diaľnice D3, ktorá má prechádzať katastrom obce.

Daňové príjmy

Hoci daňové príjmy v sledovanom období mierne kolísali, viz Tab. 4.3, z pohľadu naplnenia príjmovej časti rozpočtu obce sú rozhodujúcim a najstabilnejším zdrojom financií obce Kysucký Lieskovec. Ich podstatnú časť tvorí výnos dane z príjmov, na ktorý obec nemá priamy vplyv, vzhľadom na skutočnosť, že táto daň je poukázaná z výnosu dane z príjmov územnej samosprávy zo štátneho rozpočtu. Tento výnos sa na celkových daňových príjmoch podieľal v priemere vo výške 93%. Ostatné dane a poplatky (daň z pozemkov, daň zo stavieb, daň z bytov, daň za psa, daň za užívanie verejného priestranstva, daň za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, daň za nevýherné hracie prístroje), ktoré obec vyberá, v rokoch 2008 až 2012 každoročne mierne rástli a na celkových daňových príjmoch sa podieľali vo výške 7%.

Tab. 4.3 Vývoj daňových príjmov v sledovanom období (v Eur)

Daňové príjmy	2008	2009	2010	2011	2012
Výnos dane z príjmu	635 331,95	761 520,76	629 705,44	664 232,20	674 000,83
Ostatné dane a poplatky	46 545,94	46 844,21	47 196,50	51 569,35	50 181,26
Celkom	681 877,89	808 364,97	676 901,94	715 801,55	724 182,09

Zdroj: vlastné spracovanie podľa interných zdrojov obce

Nedaňové príjmy

Nedaňové príjmy obce Kysucký Lieskovec, ktoré zahŕňajú predovšetkým príjmy z prenájmu majetku, vodné, stočné, poplatky za rôzne povolenia a ďalšie administratívne a iné poplatky a platby, ako aj odvody rozpočtových organizácií zriadených obcou (ZŠ, MŠ, CVČ a ZUŠ), sa v rokoch 2008 – 2011 podieľali na celkových príjmoch vo výške okolo 7%. Výnimkou bol rok 2012, kedy tieto príjmy v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi výrazne klesli a ich podiel nedosahoval ani 5% celkových príjmov obce. Podľa rozpočtu na rok 2012 mala obec schválené nedaňové príjmy vo výške 157 859,00 Eur. Skutočné celkové nedaňové príjmy boli však len vo výške 21 324,08 Eur, t. j. plnenie na 14%. Tento pokles sa premietol do nárastu stavu krátkodobých pohľadávok po lehote splatnosti, a to predovšetkým v oblasti stočného, vody a vývozu odpadu.

Kapitálové príjmy

Výška kapitálových príjmov obce bola v jednotlivých rokoch veľmi rôznorodá, viz Tab. 4.5. Najvyššiu hodnotu za sledované obdobie dosiahli v roku 2009, a to 190 552,01 Eur. Ich výška bola ovplyvnená predovšetkým predajom pozemkov, iba v roku 2008 mala obec príjem i z predaja vyradeného vozidla. Nákupcami obecných pozemkov boli Národná diaľničná spoločnosť, Železnice Slovenskej republiky a tiež fyzické osoby. V roku 2011 boli kapitálové príjmy obce z predaja majetku nulové.

Tab. 4.4 Vývoj kapitálových príjmov v sledovanom období (v Eur)

Kapitálové príjmy	2008	2009	2010	2011	2012
Príjem z predaja pozemkov	8 266,12	190 552,01	11 512,56	0	3 500,00
Príjem z predaja automobilu	165,97	0	0	0	0
Celkom	8 432,09	190 552,01	11 512,56	0	3 500,00

Zdroj: vlastné spracovanie podľa interných zdrojov obce

Prijaté transfery

Prijaté transferové platby (dotácie a granty) sú popri daňových príjmoch jedny z najdôležitejších príjmov obecného rozpočtu. V rokoch 2009 až 2011 tvorili najvyšší príjem na celkových príjmoch. Výška prijatých transferov v jednotlivých rokoch v členení na neinvestičné a investičné je zachytená v Tab. 4.5.

Tab. 4.5 Vývoj prijatých transferov v sledovanom období (v Eur)

Prijaté transfery	2008	2009	2010	2011	2012
Neinvestičné transfery	475 743,32	477 005,62	774 865,94	771 915,53	472 530,81
Investičné transfery	154 019,78	360 825,00	423 572,01	86 997,35	226 575,16
Celkom	629 763,10	837 830,62	1 168 437,95	858 912,88	699 105,97

Zdroj: vlastné spracovanie podľa interných zdrojov obce

Z Tab. 4.5 vyplýva, že neinvestičné transfery sa v rokoch 2008, 2009 a 2012 pohybovali v približne rovnakej výške okolo 475 tis. Eur. Jednalo sa predovšetkým o nárokové dotácie na výkon štátnej správy v prenesenej pôsobnosti obce a na školstvo a

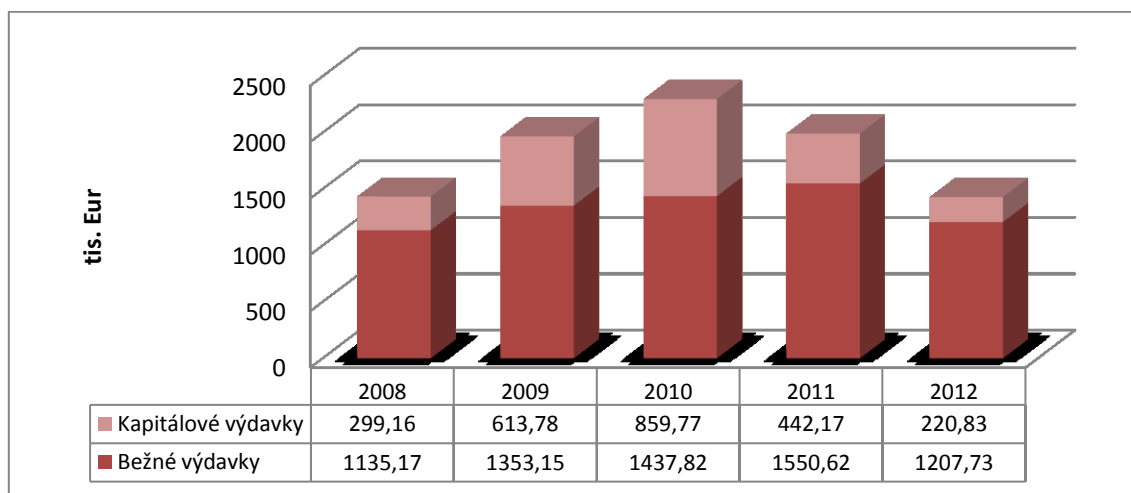
vzdelávanie. V rokoch 2010 a 2011 boli neinvestičné transfery obce Kysucký Lieskovec vyššie, a to z dôvodu získania prostriedkov na odstránenie povodňových škôd v obci a zabezpečenie protipovodňových opatrení. V roku 2010 získala obec transfery súvisiace s povodňami vo výške 215 926,44 Eur a v roku 2011 vo výške 321 347,74 Eur.

Investičné transfery získala obec na účelové investičné akcie a to spravidla na základe predloženého projektu. Hodnota investičných transferových platieb v sledovanom období kolísala. K najvýznamnejším akciám, na ktoré získala obec v posledných rokoch investičné dotácie, patrí výstavba vodojemu a vodovodu (513 185,09 Eur), stavebné úpravy a zateplenie MŠ a ZUŠ (420 723,28 Eur), uzatvorenie a rekultivácia skládky TKO (155 071,22 Eur), stavebné úpravy a zateplenie ZŠ (152 250,02 Eur), kamerový a monitorovací systém v obci (8 500,00 Eur).

4.2.2 Analýza výdavkov

Výdavky obce Kysucký Lieskovec sa rozpočtujú a poskytujú formou bežných a kapitálových výdavkov. Prehľad vývoja výdavkov v sledovanom období poskytuje Graf 4.4, v ktorom môžeme sledovať, že najvyššia hranica celkových výdavkov v sledovanom období bola, rovnako ako na príjmovej stránke rozpočtu, dosiahnutá v roku 2010 (2 297 586,83 Eur). Najnižšie výdaje mala obec v roku 2012, a to vo výške 1 428 558,90 Eur.

Graf 4.4 Vývoj výdavkov obce v rokoch 2008 – 2012 (v tis. Eur)

Zdroj: vlastné spracovanie podľa interných zdrojov obce

Bežné výdavky tvorili prevažnú časť rozpočtu obce. Patria k nim najmä výdavky spojené s činnosťou miestnej správy (napr. mzdy a strava zamestnancov, nákup materiálu a služieb, poštovné a telekomunikačné služby, kancelárske a čistiace potreby), výdavky na oblasť školstva, výdavky spojené so zberom a odvozom komunálneho odpadu, vodným hospodárstvom, údržbou komunikácií, verejným osvetlením, sociálnou sférou, podporou kultúrnych a športových podujatí v obci a iné. Do roku 2011 mali tieto výdavky rastúcu tendenciu, avšak v roku 2012 došlo z dôvodu prijatia úsporných opatrení k ich výraznému zníženiu o 22% oproti prechádzajúcemu roku. Úsporné opatrenia sa týkali najmä ekonomickej oblasti, viz Tab. 4.6.

Objem vynaložených kapitálových výdavkov obce Kysucký Lieskovec súvisí s jej investičnými aktivitami. V roku 2008 boli kapitálové výdavky obce spojené hlavne s rekonštrukciou vodovodu, nákupom vybavenia pre ZUŠ a rekonštrukciou priestorov CVČ. V roku 2009 bolo vyššie čerpanie kapitálových výdavkov zapríčinené predovšetkým výstavbou vodovodu a vodojemu, rekonštrukciou verejného osvetlenia a rekonštrukciou a prístavbou MŠ. Najvyššiu hodnotu dosiahli kapitálové výdaje v roku 2010, a to 859,77 tis. Eur. Výrazný nárast oproti ostatným sledovaným rokom bol spôsobený uzatvorením a rekultiváciou skládky TKO, stavebnými úpravami MŠ a ZUŠ, kúpou zvonkohry, stavebnými úpravami kultúrneho domu a nákupom technického vybavenia kuchyne a interiéru kultúrneho domu v obci. V roku 2011 súviseli kapitálové výdaje obce predovšetkým s pokračovaním projektov začatých v predchádzajúcich rokoch a okrem toho so stavebnými úpravami a zateplením ZŠ a nadstavbou požiarnej zbrojnice, ktorou má byť vytvorených 8 bytových jednotiek. Kapitálové výdavky v roku 2012 boli v sledovanom období najnižšie, len vo výške 220,83 tis. Eur, a vynaložené boli na kamerový systém obce, osvetlením chodníkov a dokončenie projektov uzatvorenia skládky TKO a modernizácie ZŠ a KD.

Okrem vyššie uvedených mala obec Kysuckých Lieskovec v jednotlivých rokoch i ďalšie kapitálové výdaje, ktoré sa však nepodielali na celkových výdavkoch výrazným podielom (jednalo sa najmä o výdaje na obstaranie projektovej dokumentácie k plánovaným investíciám v obci a iné). Kapitálové investície, ktoré najviac zaťažili rozpočet obce Kysucký Lieskovec v rokoch 2008 – 2012, sú uvedené v prílohe č. 2.

Obec je povinná zostavovať rozpočet svojich výdavkov podľa štatistickej klasifikácie verejných výdavkov COFOG, ktorá rozdeľuje výdavky obce podľa odvetví verejného sektora. Prehľad vývoja celkových výdavkov obce podľa smeru určenia (odvetvovej klasifikácie) poskytuje Tab. 4.6.

Tab. 4.6 Vývoj výdavkov podľa funkčnej klasifikácie v sledovanom období (v tis. Eur)

Funkčná klasifikácia výdavkov	2008	2009	2010	2011	2012
Výdavky verejnej správy	152,02	251,95	209,99	225,43	209,54
Verejný poriadok a bezpečnosť	5,53	4,82	7,41	3,51	2,55
Ekonomická oblasť	241,04	71,23	251,34	354,02	56,93
Ochrana životného prostredia	77,28	119,72	249,83	116,69	104,06
Bývanie a občianska vybavenosť	78,94	538,46	86,48	334,07	64,72
Rekreácia, kultúra a náboženstvo	106,80	127,39	298,54	110,24	80,53
Vzdelávanie	752,02	833,53	1 166,28	832,84	898,79
Sociálne zabezpečenie	20,69	19,83	27,71	15,97	11,44
Celkom	1 434,33	1 966,93	2 297,59	1 992,79	1 428,56

Zdroj: vlastné spracovanie podľa interných zdrojov obce

4.2.3 Analýza financovania a zadĺženosť obce

Súčasťou rozpočtu obce sú i finančné operácie, ktoré sa evidujú oddelene od príjmov a výdavkov. Evidujú sa nimi prevody peňažných fondov obce, prijatie návratných zdrojov financovania a ich splácanie, poskytnuté pôžičky a návratné finančné výpomoci, vystavené a prijaté zmenky a iné. Prehľad finančných operácií obce v členení na príjmové finančné operácie a výdavkové finančné operácie poskytuje Tab. 4.7.

Tab. 4.7 Financovanie v rokoch 2008 – 2012 (v Eur)

Položka	ROK				
	2008	2009	2010	2011	2012
Príjmové finančné operácie	14 269,93	29 113,43	636 981,28	397 369,37	154 966,87
Výdavkové finančné operácie	0	0	346 242,18	92 948,17	221 570,92
FINANČNÉ OPERÁCIE	14 269,93	29 113,43	290 739,10	304 421,20	-66 604,05
Saldo P a V	-12 042,20	-14 095,90	-290 737,58	-303 338,05	67 917,89
Zostatok PP	2 227,73	15 017,53	1,52	1 083,15	1 313,84

Zdroj: vlastné spracovanie podľa interných zdrojov obce

V roku 2008 predstavoval schodok obecného rozpočtu čiastku -12 042,20 Eur a vyrovnaný bol prevodom prostriedkov z účtu TKO vo výške 14 269,93 Eur. Zostatok peňažných prostriedkov rozpočtového hospodárenia vo výške 2 227,73 Eur bol použitý na tvorbu rezervného fondu. Obec nemala voči bankám žiaden záväzok.

V rozpočtovom roku 2009 sa schodok rozpočtu prehĺbil a predstavoval čiastku -14 095,90 Eur. S jeho vyrovnaním však obec v priebehu roku nemala vážnejšie problémy. Nepotrebovala čerpať návratné finančné prostriedky, nakoľko ho vysporiadala prijatými prostriedkami zo splátky dlžného úpisu spoločnosti Služby Kysucký Lieskovec, s. r. o. vo výške 13 941,43 Eur a prevodom prostriedkov z rezervného fondu vo výške 15 172,00 Eur. Zostatok peňažných prostriedkov vo výške 15 017,53 Eur bol vo výške 10%, t. j. 1 501,76 Eur, použitý na tvorbu rezervného fondu, a zvyšných 13 515,77 Eur na pokrytie bežných a kapitálových výdavkov obce.

Schodok rozpočtu v roku 2010 v sume -290 737,58 Eur bol v priebehu roka vyrovnaný splátkou dlžného úpisu spoločnosti Služby Kysucký Lieskovec, s. r. o. vo výške 14 045,53 Eur, prevodom peňažných fondov na základe schváleného zostatku peňažných prostriedkov predchádzajúceho roku na pokrytie bežných a kapitálových výdavkov obce a prijatím dvoch krátkodobých úverov od Dexia banky, a. s. na prefinancovanie a spolufinancovanie investičných projektov. Prvý úver bol vo výške 440 104,75 Eur a financoval sa z neho projekt „Stavebné úpravy a zateplenie MŠ a ZUŠ“. Druhý úver vo výške 169 315,00 Eur slúžil k financovaniu prvej etapy projektu „Uzatvorenie a rekultivácia skládky TKO“. Splátka úverov bola vo výške 346 242,18 Eur a zostatok peňažných prostriedkov rozpočtového hospodárenia za rok 2010 vo výške 1,52 Eur bol použitý na tvorbu rezervného fondu.

V roku 2011 sa schodok obecného rozpočtu ešte zvýšil a jeho hodnota dosiahla čiastku -303 338,05 Eur. Na vyrovnanie schodku použila obec finančné prostriedky zo splátky dlžného úpisu Služby Kysucký Lieskovec, s. r. o. vo výške 6 866,00 Eur, úver zo ŠFRB vo výške 217 837,63 Eur a bankový úver vo výške 172 665,09 Eur, ktorý slúžil predovšetkým k financovaniu stavebných úprav a zatepleniu ZŠ. Zostatok finančných prostriedkov (1 083,15 Eur) bol v plnej výške schválený ako príjem rezervného fondu.

V roku 2012 hospodárila obec s prebytkom vo výške 67 917,89 Eur. V priebehu roku čerpala úver vo výške 150 166,87 Eur na stavebné úpravy a zateplenie ZŠ a prostriedky z rezervného fondu vo výške 4 800,00 Eur. Po splátke bankových úverov vo výške 221 570,92 Eur bol zostatok peňažných prostriedkov rozpočtového hospodárenia za rok 2012

vo výške 1 313,84 Eur. Tento prebytok schválilo zastupiteľstvo obce použiť v plnej výške na tvorbu rezervného fondu.

Nakoľko z analýzy financovania vyplýva, že obec v posledných rokoch čerpala viacero úverov, je dôležité sledovať jej zadlženosť. Informácie o stave zadlženia a schopnosti obce splácať svoje záväzky poskytuje viacero ukazovateľov, okrem iného i **ukazovateľ dlhovej služby**¹⁸, ktorého hodnoty dokladá Tab. 4.8.

Tab. 4.8 Ukazovateľ dlhovej služby obce v rokoch 2010 – 2012¹⁹ (v Eur)

Položka	2010	2011	2012
Daňové príjmy	808 364,97	676 901,94	715 801,55
Nedaňové príjmy	116 087,69	149 996,80	114 738,00
Neinvestičné transfery	477 005,62	774 865,94	771 915,53
Dlhová základňa	1 401 458,28	1 601 764,68	1 602 455,08
Výdavky na splácanie istiny	346 242,18	92 948,17	221 570,92
Úrokové splátky	7 189,52	14 240,62	19 787,84
Dlhová služba	353 431,70	107 188,79	241 358,76
Ukazovateľ dlhovej služby (%)	25,22	6,69	15,06

Zdroj: vlastné spracovanie podľa interných zdrojov obce

Ukazovateľ dlhovej služby vyjadruje akým percentom sa podieľa splácanie dlhu na bežných príjmoch obce, pričom hodnota vyššia ako 25% je považovaná za negatívnu. K prekročeniu jeho prijateľnej hranice došlo len v roku 2010, kedy síce jeho hodnota narástla z 0% (oproti roku 2009) na 25,22%, bolo to však spôsobené vysokou splátkou požíčaných prostriedkov (úveru na stavebné úpravy a zateplenie MŠ a ZUŠ a úveru na uzatvorenie a rekultiváciu skládky TKO). V roku 2011 bola hodnota ukazovateľa dlhovej služby omnoho nižšia, len 6,69%. Dôvodom tohto poklesu bolo, že v danom roku neboli splácané všetky úvery tak, ako bolo naplánované, nakoľko obec hospodárila s veľkou stratou a nemala na úhradu bankových záväzkov dostatok finančných prostriedkov. V roku 2012 sa finančná situácia obce zlepšila a obec opäť začala riadne splácať svoje úvery. Zvýšenú hodnotu

¹⁸ **Ukazovateľ dlhovej služby** obce sa počíta ako pomer dlhovej služby a dlhovej základne, t. j. (výdavky na splácanie istiny + úrokové splátky)/(bežné príjmy predchádzajúceho rozpočtového roka), vyjadrený v percentách. Splátky istiny sú zahrnuté vo výdavkových finančných operáciách, zatiaľ čo úrokové splátky sú výdavkom obce. Zákonný limit je podľa zákona č. 583/2004 Zb. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy 25%, ak obec prekročí túto hranicu, nemôže prijať ďalšie návratné zdroje financovania.

¹⁹ Pre rok 2008 a 2009 jeho hodnotu nie je možné vypočítať, pretože v tomto období obec nesplácala žiadne návratné finančné prostriedky ani úroky z požíčaných finančných prostriedkov.

ukazovateľa dlhovej služby v tomto roku spôsobili vysoké ročné splátky, s cieľom čo najrýchlejšie splatiť dlh voľnými prostriedkami z rozpočtu.

Nevýhodou tohto ukazovateľa je, že nepodáva objektívne informácie o zadĺžení obce, pretože pri jeho výpočte sa berie do úvahy len výška splátok v danom období a nie celkový objem dlhu obce. Napriek tomu je vhodné udržiavať výšku ukazovateľa do stanovenej hranice, aby nemala obec problém s plnením ostatných záväzkov a posudzovaním žiadosti o návratné či nenávratné finančné prostriedky.

Pre lepšie posúdenie finančnej situácie obce Kysucký Lieskovec z pohľadu jej zadĺženia môžeme použiť ukazovateľ celkového dlhu alebo ukazovateľ zadĺženia na jedného obyvateľa, ktorých vypovedacia schopnosť o zadĺženosti obce je vyššia. **Ukazovateľ celkového dlhu**²⁰ vypovedá o tom, aké veľké má obec záväzky, pričom čím väčšia je jeho hodnota, tým väčšie vyplýva pre obec i potenciálne riziko zo zadĺženia. **Zadĺženosť obce na jedného obyvateľa**²¹ ukazuje konkrétnu „záťaž“ každého obyvateľa obce jej dlhom, takže je tento ukazovateľ vhodný i pre porovnávanie zadĺženosti s ďalšími obcami inej veľkostnej kategórie.

Tab. 4.9 Ukazovateľ celkového dlhu obce v rokoch 2010 – 2012²² (v Eur)

Položka	2010	2011	2012
Bankové úvery	263 177,80	347 036,74	275 632,69
Dlhodobé záväzky	0	213 695,61	176 433,01
Úvery zo ŠFRB	0	213 695,61	176 433,01
Celkový dlh	263 177,80	347 036,74	275 632,69
Bežné príjmy	1 401 458,28	1 601 764,68	1 602 455,08
Ukazovateľ celkového dlhu (%)	18,78	21,66	17,20
Počet obyvateľov	2 387	2 379	2 385
Zadĺženosť na jedného obyvateľa	110,25	145,88	115,57

Zdroj: vlastné spracovanie podľa interných zdrojov obce

²⁰ **Ukazovateľ celkového dlhu** obce je počítaný ako (bankové úvery a výpomoci + dlhodobé záväzky – úvery od ŠFRB)/(bežné príjmy predchádzajúceho rozpočtového roka). Limit tohto ukazovateľa by podľa zákona č. 583/2004 Zb. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy nemal presiahnuť hranicu 60%.

²¹ **Zadĺženosť na jedného obyvateľa** je počítaná ako pomer celkového dlhu a počtu obyvateľov.

²² Z dôvodu, že v rokoch 2008 a 2009 obec Kysucký Lieskovec nesplácala žiadne bankové úvery a výpomoci ani úvery zo Štátneho fondu rozvoja bývania a v bilancii pasív nie sú evidované žiadne iné dlhodobé záväzky, predpokladáme, že celkový dlh obce v tomto období bol na úrovni 0%.

V Tab. 4.9 môžeme sledovať, že hodnota ukazovateľ celkového dlhu obce v sledovanom období mierne kolísala, pričom najvyššia bola v roku 2011 (21,66%) a najnižšia v roku 2012 (17,20%). Pokles hodnoty ukazovateľa celkového dlhu v roku 2012 o 4,46 percentuálneho bodu oproti roku 2011 bol spôsobený predovšetkým znížením záväzkov z bankových úverov a zvýšením bežných príjmov v predchádzajúcom roku, hlavne daňových. Zadĺženosť na jedného obyvateľa sa v sledovanom období pohybovala okolo 120,00 Eur.

4.2.4 Celkové zhodnotenie hospodárenia obce

Z finančnej analýzy hospodárenia obce Kysucký Lieskovec vyplýva, že najväčší vplyv na jej hospodárenie v rokoch 2008 až 2012 mal rozsah prebiehajúcich investičných akcií v obci a ekonomická kríza, ktorá sa prejavila predovšetkým výpadkom daňových príjmov v roku 2010. Z rozboru hospodárenia vyplynulo, že objemovo najvýznamnejšími príjmami obce boli okrem daňových príjmov i prijaté transfery. Z prijatých transferov, predovšetkým investičných, vyplýva pre obec pozitívna i negatívna stránka. Veľkým pozitívom prijatých investičných transferov je možnosť financovania investičných projektov, ktoré by obec zo svojich vlastných prostriedkov nemohla nikdy realizovať. Obec Kysucký Lieskovec je veľmi aktívna predovšetkým pri využívaní dotačných titulov z fondov Európskej únie i štátneho rozpočtu. V rokoch 2008 – 2012 získala nemalé investičné dotácie, z čoho môžeme usúdiť, že má veľký záujem na rozvoji svojho územia a zvyšovaní kvality života občanov v obci. Negatívna stránka prijatých dotácií spočíva vo zvýšenom zaťažení obecného rozpočtu kapitálovými výdajmi, nakoľko je vo väčšine investičných akcií nutná i finančná spoluúčasť obce.

Výdaje obce sú kategorizované na bežné a kapitálové, pričom v Grafe 4.4 môžeme sledovať, že v celom monitorovanom období výrazne prevyšujú bežné výdaje nad kapitálovými. Pri zrovnávaní príjmov a výdajov je možné zhodnotiť, že pomerovo sú výdaje k príjmom dosť vysoké a takmer vo všetkých rokoch, okrem roku 2012, prevyšujú príjmy obce.

Zadĺženosť obce je v súčasnosti na relatívne prijateľnej úrovni, ukazovateľ dlhovej služby je 15,06% a ukazovateľ celkového dlhu 17,20%. V priebehu nasledujúcich rokov sa

však nepredpokladá, že bude hodnota týchto ukazovateľov výrazne klesať, nakoľko k 31. decembru 2012 evidovala obec ešte stále záväzky z úverov a výpomocí vo výške 452 065,70 Eur a podľa rozpočtového výhľadu plánuje v roku 2013 čerpať ďalšie úvery. Vývoj zadĺženia obce bude z veľkej časti závisieť aj od toho, ako sa bude obci dariť s plnením príjmovej časti rozpočtového výhľadu.

Ako nežiaduci stav môžeme v obci Kysucký Lieskovec hodnotiť relatívne vysokú hodnotu krátkodobých záväzkov, ktoré ukazovateľ celkového dlhu nezahŕňa a ktoré sa ku koncu roku 2012 vyšplhali až na takmer 127 tis. Eur. Tieto záväzky tvorili predovšetkým záväzky voči dodávateľom a zamestnancom, ale i voči daňovému úradu a sociálnej a zdravotnej poisťovni.

Podľa schváleného rozpočtového výhľadu obce na roky 2013 – 2015, ktorý je uvedený v prílohe č. 3, je rozpočet obce v každom roku zostavený ako vyrovnaný. V roku 2013 sa však predpokladá záporné saldo príjmov a výdajov vo výške -674 262,00 Eur, čo je podľa môjho názoru pre obec neúnosné a ohrozuje jej činnosť v ďalších rokoch.

Obec by mala sledovať svoju finančnú situáciu a taktiež mieru svojho zadĺženia. Napriek tomu, že má záujem na rozvoji svojho územia, tak by to nemalo byť na úkor toho, že nebude splácať svoje záväzky. Ak sa budú totiž záväzky obce neúmerne zvyšovať, môže to viesť k ozdravnému režimu, ktorý predchádza k zavedeniu nútenej správy v obci.

V záujme zníženia zadĺženosti obce a prípravy vstupu obce do nových záväzkových vzťahov je potrebné prísnejšie dodržiavanie rozpočtového programu a sledovanie najmä investičných výdavkov obce, u ktorých dochádza vo väčšine prípadov k čerpaniu nad rámec schváleného rozpočtu.

Pre zlepšenie celkového hospodárenia by obec Kysucký Lieskovec mala znížiť stav pohľadávok tým, že pristúpi k ráznejším metódam ich vymáhania predovšetkým u daní z pozemkov, daní zo stavieb, TKO, stočnom a vode. Ďalej by sa mala snažiť riadne a včas platiť svoje záväzky, čo najskôr dofinancovať existujúce úvery a nakladať s finančnými prostriedkami hospodárne a efektívne. Jednou z možností ako môže obec v nasledujúcich rokoch zvýšiť svoje príjmy, je i predaj schátranej budovy, ktorá bola v minulosti základnou školou a neskôr materskou školou v obci, ale v súčasnej dobe je nevyužívaná.

5 PROJEKT REVITALIZÁCIE VEREJNÝCH PRIESTRANSTIEV V OBCI KYSUCKÝ LIESKOVEC

Ako už bolo spomenuté v tretej kapitole tejto práce, spoločnosť sa čoraz viac zaujíma o vzhľad a kvalitu verejných priestranstiev. Miestna samospráva, ako nositeľ prirodzenej zodpovednosti za ich úpravu a celkový vzhľad verejných priestranstiev, sa snaží eliminovať negatívne vplyvy zanedbaných a nevyužívaných priestorov, a preto sa problematike revitalizácie verejných priestranstiev venuje v súčasnosti čoraz väčšia pozornosť.

V obci Kysucký Lieskovec nie sú verejné priestranstvá veľkého rozsahu. Sú to malé verejné priestory slúžiace prevažne obyvateľom danej obce a okolia, majú však výhodnú polohu v centre obce a vysoký potenciál stať sa kvalitnými verejnými priestormi.

V tejto kapitole sa zameriame na popis súčasného stavu verejných priestranstiev v obci, návrh ich úpravy a analýzu možností financovania revitalizácie verejných priestranstiev so zameraním na nenávratné finančné prostriedky.

5.1 Súčasný stav verejných priestranstiev v obci a zdôvodnenie potrebnosti ich revitalizácie

Kysucký Lieskovec je jednou z obcí, ktorá má vysoký potenciál na vytváranie kvalitných otvorených verejných priestranstiev. V skutočnosti sú však verejné priestory v obci nevyužívané, nie sú vôbec vybavené, a ak áno, tak len jednostranne zamerané.

V súčasnosti sa uprostred obce Kysucký Lieskovec nachádza prirodzené centrum, ktoré je najvyužívanejšou časťou obce. Obyvatelia sa teda denne presúvajú k dôležitým miestam obce ako je základná škola, materská škola, zdravotné stredisko, kostol, obecný úrad, pošta, obchody, autobusové zastávky a iné.

V centre obce sa nachádzajú pozemky, ktoré sú vo vlastníctve obce. Na jednej z častí týchto pozemkov je postavené drevené pódium a niekoľko drevených prístreškov, slúžiacich ako tržnica v čase konania rôznych kultúrnych akcií. V súčasnosti sú však v dezolátnom stave. Okrem toho sa tu nachádzajú aj zberné nádoby určené k separovaniu komunálneho

odpadu a obyvatelia využívajú tento priestor i ako parkovisko. Na jednej z parciel sa nachádza budova určená k sanácii. Ostatné plochy sú voľné, pokryté trvalým trávnatým porastom.

Chodníky i komunikácie v obci sú v zlom technickom stave, ktorý nezodpovedá požiadavkám na bezpečnosť cestnej premávky a bezpečný presun chodcov. Miestna komunikácia prechádzajúca centrom obce tvorí druhý hlavný dopravný ťah v smere Žilina – Čadca a v čase dopravnej nehody alebo dočasnej výluky na ceste I/11 je táto komunikácia využívaná ako náhradná trasa. Ide o komunikáciu s obojsmernou premávkou a premennou šírkou. Povrch vozovky je do značnej miery deformovaný, s rozlamanou krajinou a prepadom v miestach vedenia plynu a obecnej kanalizácie.

V obci sa nachádzajú dva chodníky – chodník ku kultúrnemu domu a ku kostolu. Chodník ku kultúrnemu domu, ktorý je zároveň chodníkom k obecnému úradu i pošte, je jednou so spojnic zabezpečujúcich prístup peších k budúcim plochám námestia z južnej časti obce a zároveň plní funkciu prepojenia centra obce s kultúrnym domom. Chodník je umiestnený medzi vozovkou a zástavbou rodinných domov. V súčasnosti je bez obrubníkovej úpravy s premenlivou šírkou. Chodník ku kostolu (materskej škole a základnej umeleckej škole) je využívaný predovšetkým obyvateľmi žijúcimi v západnej časti obce. Tento chodník je lemovaný kamenným obrubníkom, avšak z väčšej časti poškodený.

Preprava osôb do okolitých miest a obcí je zabezpečovaná predovšetkým autobusovou dopravou. Súčasný autobusový zastávky v obci sú v dezolátnom stave, ich údržba sa už niekoľko desaťročí nevykonávala, a ich umiestnenie taktiež nie je vyhovujúce (jedna je v smere na Lodno priamo v križovatke, ďalšie v smere na Čadcu a Žilinu sú priamo v jazdnom pruhu miestnej komunikácie, čím výrazne obmedzujú plynulosť a bezpečnosť cestnej premávky).

V centre obce sa okrem ihličnanov vysadených pred obecným úradom a dvoch zákonom chránených gaštanov nenachádza takmer žiadna zeleň.

Dokumentácia súčasného stavu verejných priestranstiev v obci Kysucký Lieskovec je súčasťou prílohy č. 4.

Z uvedeného vyplýva, že obyvatelia obce majú len veľmi málo možností, akými by mohli verejné priestory v obci využívať. Verejné priestranstvá, aj napriek svojej výhodnej polohe v centre obce, nie sú vôbec vybavené a ak áno, tak len jednostranne zamerané a v havarijnom stave. V obci taktiež chýba oddychová zóna, priestor, ktorý by slúžil k odpočinku a prípadne i k zhromažďovaniu obyvateľstva. Prázdne verejné priestranstvá robia

dané miesto nudným a bez života. S cieľom zmeniť tento stav plánuje obec realizovať projekt „Revitalizácia verejných priestranstiev v obci Kysucký Lieskovec“.

Cieľom projektu revitalizácie verejných priestranstiev v obci Kysucký Lieskovec je úprava a zveľadenie verejných priestranstiev v centre obce, zvýšenie občianskej a kultúrnej vybavenosti a zároveň zaistenie bezpečného prepojenia centra obce (námestia) s ostatnými plochami okrajovej zóny. Projekt by mal zlepšiť celkový vzhľad obce a zvýšiť jej atraktivnosť. Realizácia projektu taktiež umožní obci komplexne vyriešiť niekoľko závažných problémov s jej základnou infraštruktúrou.

Neprikročením k revitalizácii verejných priestranstiev môže dôjsť k odlivu obyvateľov obce, predovšetkým mladých ľudí, ktorý tu nevidia budúcnosť a hľadajú kvalitnejšie miesto pre svoj život. Ďalej z dôvodu zlého stavu komunikácie a chodníkov k ohrozeniu bezpečnosti chodcov, ich zdravia a života, zvlášť vzhľadom k skutočnosti, vysokého percentuálneho podielu pohybu detí v centre obce či kolapsu nevyhovujúcich inžinierskych sietí (starý vodovod, slabé verejné osvetlenie).

5.2 Predmet projektu revitalizácie verejných priestranstiev v obci

Predmetom investičného projektu v obci Kysucký Lieskovec je revitalizácia verejných priestranstiev v centre obce a jeho blízkom okolí. Projekt rieši vytvorenie viacúčelového priestoru - námestia obce, parkovísk a miniamfiteátra, ktoré by sa mali nachádzať na v súčasnosti nevyužívaných obecných pozemkoch, vrátane vybudovania nových autobusových zastávok a rekonštrukcie chodníkov a miestnej komunikácie.

Námestie obce (A)

Účelom projektu revitalizácie verejných priestranstiev v obci je stanoviť námestie obce ako jeho dominantu a priblížiť dostupnosť vybavenia a oddychu zo všetkých smerov. Námestie bude vydláždené betónovou dlažbou sivého odtieňu a vybavené prvkami drobnej architektúry ako fontána, pitná fontánka, lavičky, odpadové koše, presvetlená informačná tabuľa, pružinové hojdačky, stojany na bicykle, verejné osvetlenie a pod. Základnými materiálmi pre prvky drobnej architektúry budú kované železo, kameň a drevené prvky

v masívnej forme. Priestor bude slúžiť pre každodenný pobyt a oddych obyvateľov a návštevníkov obce.

V budúcnosti plánuje obec priamo v úzkej spätosti s námestím obce výstavbu nového obecného úradu²³. Celý priestor okolo nového obecného úradu je navrhovaný ako súvislá spevnená plocha s úzkym trávnikom okolo oplotenia rodinných domov doplnená vysadenými stromami a ďalšou verejnou zeleňou. Za účelom znižovania kriminality v obci a ochrany majetku bude priestor vybavený i kamerovým systémom²⁴.

Miniamfiteáter a parkovisko (B)

V projekte sa predpokladá aj s vytvorením nového miniamfiteátra, ktorý by nahradil ten súčasný značne zdemolovaný. Nový objekt amfiteátra má vytvoriť priestor pre usporadúvanie kultúrno-spoločenských a vzdelávacích podujatí (tanečné vystúpenia, folklórne festivaly, stavenie mája, obecné slávnosti, premietania filmov, edukačné prednášky, open air divadlá, vzdelávacie workshopy a pod.) s možnosťou celoročnej prevádzky. Základným stavebným prvkom pódia (s rozmermi približne 5,5 x 9 metrov) by malo byť drevo, strecha amfiteátra by mala byť z dreveného šindľa (alternatívou je hliníkový povrchovo upravený farbený plech). Predpokladá sa, že naštartovaním kultúrnych aktivít sa zvýši potenciál lokality pre rozvoj súvisiacich funkcií prechodného ubytovania, reštauračného stravovania a ďalšej vybavenosti.

Navrhované riešenie pre územie okolo amfiteátra by malo podporovať jeho funkciu a využitie aj mimo času organizovania kultúrnych podujatí. Preto sa tu plánuje s vytvorením otvoreného parkoviska (cca 20 parkovacích miest), ktoré by v čase konania kultúrnych akcií slúžilo ako priestor pre zhromažďovanie obyvateľov.

Autobusové zastávky (C, D)

V rámci projektu je plánovaná i výstavba dvoch autobusových zastávok. Nová poloha autobusových zastávok je navrhnutá z dôvodu ich nevyhovujúcej súčasnej polohy a zabezpečenia kvalitnej dostupnosti na všetky miesta obce. Rovnako dôležitým prvkom bezpečnosti je ich umiestnenie mimo jazdného pruhu do samostatných účelových pruhov

---

²³ Projekt revitalizácie verejných priestranstiev v obci samotnú výstavbu nového obecného úradu nerieši.

²⁴ Na ploche, kde sa majú nachádzať nové autobusové zastávky už v súčasnosti kamerový systém existuje, nakoľko tu v minulosti sústavne vznikali nelegálne skládky odpadu a dochádzalo k poškodzovaniu majetku.

s priamym naviazaním na chodníky tvoriace peší komunikačný systém obce. Vybudovanie nových autobusových zastávok by malo zaistiť bezpečný výstup a nástup obyvateľov využívajúcich linky autobusovej dopravy v centre obce a minimalizovať konfliktné situácie s ostatnou cestnou dopravou.

S cieľom využiť verejné priestory v čo najväčšom rozsahu a podľa potrieb obyvateľov sa popri autobusovej zastávke v smere do Žiliny plánuje i vytvorenie ďalšieho parkoviska s približne desiatimi parkovacími miestami.

Vizualizácia objektu autobusových zastávok spolu s plánovaným námestím obce, miniamfiteátrom a parkoviskami je súčasťou prílohy č. 5.

Obr. 5.1 Predmetné plochy revitalizácie verejných priestranstiev v obci Kysucký Lieskovec

Zdroj: <https://maps.google.sk>, vlastné spracovanie

Spolu s vybudovaním nového námestia je taktiež potrebné zabezpečiť prepojenie existujúcej občianskej vybavenosti a plánovaných kultúrno-spoločenských lokalít obce. Z tohto dôvodu je súčasťou projektu revitalizácie verejných priestranstiev aj **rekonštrukcia chodníkov a miestnej komunikácie** prechádzajúcej centrom obce.

Okrem vytvorenia nových chodníkov popri autobusových zastávkach dôjde aj k rekonštrukcii oboch už existujúcich chodníkov v obci. Ich rekonštrukciou sa zabezpečí nielen komfortnejší presun peších a návštevníkov obce, ale i zvýšenie úrovne bezpečnosti z pohľadu fyzického oddelenia chodníkov od cestnej dopravy. Povrchová úprava chodníkov má byť z betónovej dlažby, vrátane odvodňovacích žľabov a bude spĺňať požiadavky optického vymedzenia pešej trasy.

Všetky chodníky, rovnako ako aj námestie obce, budú riešené v súlade s požiadavkou na bezbariérový prístup s možnosťou ich užívania aj osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu.

Samotným centrom obce, v priamom dotyku s pripravovanou revitalizáciou verejných priestranstiev, prechádza i miestna komunikácia. Komunikácia zabezpečuje dostupnosť obyvateľov obce pre všetky smery s napojením na nadradenú cestnú sieť a vzhľadom k jej súčasnemu stavu je jej rekonštrukcia nevyhnutná. Technické riešenie komunikácií spočíva vo výmene celej asfaltovej vrstvy (nielen v oprave výtlkov či iných čiastočných nerovností vozovky). Pôvodná vozovka sa vyfrézuje a prevedie sa pokládka novej asfaltovej vrstvy.

Keďže značnou časťou predmetných častí projektu revitalizácie prechádzajú **nadzemné i podzemné vedenia** (telefónna sieť, vedenie plynu, elektrickej energie, vody, kanalizácie, verejného osvetlenia, miestneho rozhlasu), je nevyhnutnou súčasťou ich komplexné zhodnotenie. Siete musia byť v úplnom poriadku až za hranice navrhovaných povrchových úprav, aby sa už zrealizované povrchové úpravy nemuseli v blízkej budúcnosti rozkopávať. Na základe technického stavu a veku sa navrhuje rekonštrukcia vodovodnej siete a verejného osvetlenia. Ostatné rozvody sú pomerne nové a v rámci revitalizácie sa do nich nepredpokladá významný zásah. Dôležité bude taktiež zabezpečenie všetkých dôležitých prípojok k novému obecnému úradu.

Celý projekt by mal byť dokončený výsadbou súboru prvkov **verejnej zelene** od autobusových zastávok až po kultúrny dom, nakoľko v súčasnosti je prítomnosť zelene v centre obce takmer nulová. Vysadené majú byť lieskové orechy – ako symbol obce Kysucký Lieskovec, javor a ďalej rôzne listnaté kry a okrasné trávy.

5.2.1 Časový harmonogram a rozpočtové náklady revitalizácie

V súčasnosti sa projekt revitalizácie verejných priestranstiev v obci Kysucký Lieskovec nachádza vo fáze plánovania. Obec predpokladá, že s jeho realizáciou by sa mohlo začať do konca roku 2013 a samotná realizačná fáza projektu by nemal presiahnuť dĺžku 12 kalendárnych mesiacov²⁵. Avšak v skutočnosti, v prípade výskytu technických, vecných, finančných, organizačných a iných diferencií, môže skutočný stav prác na projekte trvať i dlhšie.

Z dôvodu zabezpečenia plynulosti premávky v obci nebude možné, aby sa vykonávali úpravy všetkých objektov, ktoré sú súčasťou projektu, súčasne. Stavebné úpravy sa budú realizovať postupne bez prerušenia života v centre obce. K dotknutým objektom (predovšetkým k pošte, obecnému úradu a potravinám) bude potrebné vytvoriť prístup, resp. vyriešiť ich dočasnú zmenu organizácie prevádzky. Taktiež bude nutné vzhľadom k charakteru prebiehajúcich prác zabezpečiť zmenu dopravného značenia v obci.

Rozpočtové náklady projektu revitalizácie verejných priestranstiev v obci Kysucký Lieskovec sa odhadujú vo výške 875 999,77 Eur, viz Tab. 5.1. Je však reálny predpoklad, že skutočné náklady projektu budú nižšie, nakoľko pri vypisovaní verejných zákaziek dochádza k ich poklesu o 20 – 40 %.

Tab. 5.1 Rozpočtové náklady na revitalizáciu verejných priestranstiev (v Eur)

Názov položky	EUR
Úprava verejných priestranstiev a drobnej architektúry	193 361,53
Spevnené plochy	210 062,11
Miestne komunikácie	225 339,01
Chodníky	99 292,26
Autobusové zastávky	20 319,55
Súbor prvkov verejnej zelene	14 075,68
Verejné osvetlenie	64 953,91
Rekonštrukcia a prípojky inžinierskych sietí	48 595,70
Spolu	875 999,77

Zdroj: vlastné spracovanie podľa interných zdrojov obce

²⁵ Podrobný časový a vecný harmonogram prác súvisiacich s revitalizáciou verejných priestranstiev v obci Kysucký Lieskovec bude súčasťou zmluvy o dielo uzatvorenej medzi obcou (objednávateľom) a víťaznou spoločnosťou, ktorá bude úspešná vo verejnej súťaži (zhotoviteľom).

Správcom objektu bude po jeho dokončení obec Kysucký Lieskovec, ktorá bude teda zodpovedná za údržbu tohto priestoru. Pri údržbe pôjde predovšetkým o pravidelné činnosti, ako napríklad čistenie priestoru od odpadkov, vysypávanie odpadkových košov, kosenie trávnikov, údržba drevín, zalievanie porastov, priebežná kontrola osadených prvkov a ich opravy a pod. Obec by nemala zabúdať, že tieto činnosti jej prinesú v budúcnosti ďalšie náklady. S najväčšou pravdepodobnosťou však budú túto údržbu zabezpečovať pracovníci verejne prospešných prác. Nepredpokladá sa teda, že by v súvislosti s údržbou verejných priestranstiev v obci vznikali nové pracovné miesta.

Hoci je na jednej strane dôležité zvažovať dlhodobý potenciál lokality a konkrétne potreby jej užívateľov, je takisto dôležité neočakávať príliš veľa, alebo nesľubovať občanom niečo, čo nebude v danom časovom rámci možné splniť. Z týchto dôvodov je dobré zamyslieť sa nad dostupnosťou finančných zdrojov pre realizáciu danej investície.

5.3 Možnosti financovania revitalizácie verejných priestranstiev

Každý investičný projekt musí mať pred realizačnou etapou presne stanovené, ktoré zdroje použije pre krytie nákladov, v opačnom prípade hrozí krach projektu a s ním sa ohrozuje aj existencia či ďalšia činnosť realizujúceho subjektu, v našom prípade obce.

Miestna samospráva by mala vedieť identifikovať a vyhodnocovať všetky dostupné zdroje pre financovanie svojich aktivít. Násť ten správny spôsob financovania investičnej akcie, ktorú chce realizovať, nie je vždy ľahké. Teoreticky má obec Kysucký Lieskovec niekoľko možností, ako projekt revitalizácie verejných priestranstiev v obci financovať, prakticky je však tento okruh vzhľadom k aktuálnej finančnej situácii obce a obsahovému zameraniu projektu veľmi zúžený. Možnosti financovania investičnej akcie môžeme rozdeliť do troch skupín na financovanie z vlastných prostriedkov, financovanie prostredníctvom návratných cudzích zdrojov a financovanie prostredníctvom dotácií. Často sa využívajú kombinácie týchto zdrojov.

Z výsledkov analýzy rozpočtu obce Kysucký Lieskovec, viz kapitola 4.2 Hospodárenie obce v rokoch 2008 – 2012, môžeme konštatovať, že **v súčasnosti nemá obec toľko vlastných prostriedkov, ktorými by pokryla tak nákladnú investíciu.**

S ohľadom na to, že celkové náklady na revitalizáciu sa predpokladajú až vo výške cca 876 tis. Eur, došlo by pri jej realizovaní k veľkému zásahu do hospodárenia obce, bola by ohrozená schopnosť obec zabezpečiť ostatné základné služby pre obyvateľstvo. Varianta financovania investície čisto z vlastných zdrojov je nereálna, preto je vhodné hľadať iný spôsob financovania.

Možnosť realizovať projekt iba pomocou úveru nie je vzhľadom k súčasnej hospodárskej situácii taktiež vyhovujúca. I napriek tomu, že v posledných rokoch vykazuje obec takmer bezproblémovú mieru zadĺženia, je možné konštatovať, že pokiaľ by na financovanie revitalizácie verejných priestranstiev získala všetky prostriedky výhradne úverovou formou, bola by výrazne zadĺžená, možno aj na ďalších 10 rokov. Myslím, že obec by nemal zvyšovať svoju zadĺženosť, pokiaľ to nie je nevyhnutné. Pokiaľ by však získala na projekt dotáciu, je možné uvažovať o čerpaní menšieho úveru na krytie čiastky nutnej k spolufinancovaniu obce.

Ako už bolo spomenuté, vlastné príjmy obce na financovanie daného projektu nestačia a dlhové financovanie by mohlo významným spôsobom ohroziť činnosť obce. Z tohto dôvodu by sa obec mala snažiť o realizáciu investície prostredníctvom dotácií, ktoré môžu byť poskytované na regionálnej úrovni, národnej úrovni alebo úrovni Európskej únie, prípadne i prostredníctvom grantových a dotačných titulov mimovládnych organizácií. V nasledujúcom texte sa preto podrobnejšie venujeme možnostiam získania finančných prostriedkov pre revitalizáciu verejných priestranstiev prostredníctvom aktuálnych dotačných programov.

5.3.1 Financovanie z nenávratných finančných prostriedkov

Nájsť ten správny program na investičnú akciu, ktorú chce obec realizovať, nie je ľahké. Pre získanie dotácie sú obvykle stanovené podmienky pre čerpanie, naviac objem dotácií býva obmedzený a prostriedky, ktoré sú poskytnuté prostredníctvom dotácie, musia byť použité na vymedzený účel. Kritérií je mnoho, a tak sa na prvý pohľad dobre vypadajúca dotácia nemusí vždy presne zhodovať s kritériami, ktoré má konkrétna obec či daný projekt.

Obec Kysucký Lieskovec môže požiadať o dotáciu na revitalizáciu verejných priestranstiev z krajského úradu Žilinského samosprávneho kraja, Ministerstva financií

Slovenskej republiky, Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka či nevládných organizácií. Je však nutné dodať, že v súčasnosti bohužiaľ Žilinský samosprávny kraj nevypisuje žiadny dotačný a grantový program zameraný na revitalizáciu verejných priestranstiev a z rozpočtovej kapitoly Ministerstva financií SR taktiež neboli zákonom č. 438/2012 Zb. o štátnom rozpočte na rok 2013 schválené finančné prostriedky na poskytovanie dotácií na individuálne potreby obcí.

Z nenávratných finančných zdrojov pre financovanie investičného zámeru „Revitalizácia verejných priestranstiev v obci Kysucký Lieskovec“ môže obec využiť:

1. Program rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 v rámci opatrenia 3.4.1 Základné služby

pre vidiecke obyvateľstvo, ktorého cieľom je zlepšenie základných služieb a rozvoj investícií, a tým zabezpečenie vyššej atraktivity vidieckych oblastí, pričom sa zameriava na zabezpečenie chýbajúceho občianskeho vybavenia. *K oprávneným aktivitám patrí* rekonštrukcia a modernizácia rekreačných zón; výstavba, rekonštrukcia a modernizácia detských a športových ihrísk, tržníc, autobusových zastávok; výstavba, rekonštrukcia a modernizácia obecných stavieb (napr. obecného úradu, kultúrneho domu) a objektov spoločenského významu (napr. amfiteáter) vrátane ich okolia; pripojenie na internet a pod.. *Maximálna výška podpory z celkových oprávnených výdavkov je 100%*. Štruktúru celkových oprávnených výdavkov na projekt tvorí príspevok Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (75%) a príspevok zo štátneho rozpočtu (25%). *Oprávneným žiadateľom* sú obce nezaradené do pólov rastu s výnimkou dohodnutého počtu obcí zahŕňajúcich rómske osídlenie.

2. Program rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 v rámci opatrenia 3.4.2 Obnova a rozvoj obcí

ktorého cieľom je zlepšenie základných služieb a rozvoj investícií, a tým zabezpečenie vyššej atraktivity vidieckych oblastí, pričom sa zameriava na rekonštrukciu a modernizáciu dopravnej a technickej infraštruktúry a na zlepšenie vzhľadu obcí. *K oprávneným aktivitám patrí* výstavba, rekonštrukcia a modernizácia vodovodov, kanalizácie, miestnych ciest, lávok, mostov, chodníkov, cyklotrás, verejného osvetlenia, verejných priestranstiev a parkov. *Maximálna výška podpory z celkových oprávnených výdavkov je 100%*. Štruktúru celkových oprávnených výdavkov na projekt tvorí príspevok Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre

rozvoj vidieka (75%) a príspevok zo štátneho rozpočtu (25%). *Oprávneným žiadateľom* sú obce bez štatútu mesta nezaraďené do pólov rastu s výnimkou dohodnutého počtu obcí zahŕňajúcich rómske osídlenie²⁶.

- 3. Regionálny operačný program v rámci opatrenia 4.1 Regenerácia sídiel**, ktorého cieľom je posilnenie vybavenosti územia prostredníctvom regenerácie sídiel, prispieva k zvýšeniu konkurencieschopnosti sídiel a zvyšuje kvalitu a bezpečnosť verejných priestranstiev. Do skupiny oprávnených aktivít v rámci opatrenia patria samostatne dopytovo orientované projekty pre revitalizáciu verejných priestranstiev. *K oprávneným aktivitám patrí* napríklad úprava verejných priestranstiev a prvkov verejnej zelene; výstavba a rekonštrukcia verejného osvetlenia; výstavba a rekonštrukcia chodníkov a cyklistických trás; rekonštrukcia miestnych komunikácií, mostov a lávok; rekonštrukcia a výstavba zastávok a verejných hygienických zariadení; úprava a regulácia povodí v zastavaných územiach obcí; projektové a inžinierske práce pre projekt v stanovenom rozsahu a ďalšie. Projekt musí zahŕňať minimálne štyri činnosti z uvedeného zoznamu. *Požadovaná výška nenávratných finančných prostriedkov môže predstavovať maximálne 95% z celkových oprávnených výdavkov projektu.* Štruktúru celkových oprávnených výdavkov na projekt tvorí príspevok Európskeho fondu regionálneho rozvoja (85%), príspevok zo štátneho rozpočtu (10%) a financovanie z miestneho rozpočtu (5%). Okrem to sú však minimálne celkové oprávnené výdavky stanovené vo výške 170,00 tis. Eur a maximálne vo výške 2 300,00 tis. Eur. *Oprávneným žiadateľom* je každá obec a mesto na území Slovenskej republiky okrem krajských miest²⁷.

Ak sa u vyššie uvedených programov zameriame na oblasť oprávnených žiadateľov zistíme, že obec Kysucký Lieskovec je podľa dokumentov Národného strategického referenčného rámca na programové obdobie 2007 – 2013²⁸ zaradená do kohéznych pólov rastu, čo znamená, že nespĺňa podmienky pre čerpanie prostriedkov z Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013. Ako jediné a najvhodnejšie riešenie tak prichádza do úvahy čerpanie finančných prostriedkov pre financovanie projektu „Revitalizácia verejných priestranstiev

²⁶Program rozvoja vidieka SR 2007 - 2013. [cit. 2013-04-03]. Dostupné z: <http://www.mpsr.sk/index.php?navID=47&sID=43&navID2=280>

²⁷ Regionálny operačný program. [cit. 2013-04-03]. Dostupné z: <http://www.ropka.sk/dokumenty-na-stiahnutie/>

²⁸ Póly rastu na programové obdobie 2007 – 2013. [cit. 2013-04-03]. Dostupné z: <http://www.nsrr.sk/dokumenty/zakladne-dokumenty/>

v obci Kysucký Lieskovec“ z Regionálneho operačného programu v rámci opatrenia 4.1 Regenerácia sídel, ktorého riadiacim orgánom je Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka²⁹.

Ciele obce sú v súlade s cieľmi opatrenia a obec Kysucký Lieskovec plní všetky kritéria spôsobilosti stanovené pre dané opatrenie ako aj ostatné podmienky pre poskytnutie nenávratného finančného príspevku.

Celkové plánované výdavky projektu predstavujú čiastku 875 999,77 Eur a sú zhodné s výškou celkových oprávnených výdavkov. Požadovaná výška nenávratných finančných prostriedkov môže predstavovať maximálne 95% z celkových oprávnených výdavkov projektu, t. j. 832 199,78 Eur. Z toho plynie, že spolufinancovanie zo strany obce Kysucký Lieskovec by bolo potrebné vo výške 43 799,99 Eur, čo zachytáva i Tab. 5.2.

Tab. 5.2 Financovanie revitalizácie verejných priestorov v obci Kysucký Lieskovec (v Eur)

Zdroj príspevku	Výška podpory v %	Výška podpory v Eur
EFRR	85%	744 599,80
Štátny rozpočet	10%	87 599,98
Spoluúčasť obce	5%	43 799,99
Celkom	100%	875 999,77

Zdroj: vlastné spracovanie

Predpokladaná spoluúčasť obce na financovaní revitalizácie verejných priestranstiev je pre ňu prijateľná, nemala by ohroziť jej bežný chod. Na pokrytie časti finančných prostriedkov spolufinancovania môže obec použiť kapitálové príjmy, získané už spomínaným predajom nehnuteľnosti, či prípadné dary miestnych podnikateľov. Výšku zostávajúcich nákladov projektu bude však nútená s najväčšou pravdepodobnosťou financovať prostredníctvom úveru. Obec má možnosť požičať si finančné prostriedky u ktorejkoľvek bankovej inštitúcie podľa svojho rozhodnutia. Predpokladom však je, že úver by čerpala od Prima banky, a. s. alebo Všeobecnej úverovej banky, a. s., u ktorých má zriadených viacero svojich účtov (bežný účet, dotačný účet, účet rezervného fondu a pod.).

²⁹Ako možné prostriedky by sme ešte mohli spomenúť niektoré grantové a dotačné tituly nevládných organizácií (napríklad Ekopolis, Pontis a iné), ktoré sa taktiež orientujú na revitalizáciu verejných priestranstiev, tie však často predpokladajú aktívnu spoluúčasť občanov pri realizácii projektu, sú len jednostranne zamerané a objem ich podpory je oproti predpokladanej sume našej investičnej akcie veľmi nízky.

6 ZÁVER

Obce sa starajú o rozvoj svojho územia ako aj o všestranné potreby svojich obyvateľov. Realizujú rôzne investičné zámery na zlepšenie technickej infraštruktúry a občianskej vybavenosti a čoraz viac sa zameriavajú aj na zveľadenie obce a zvýšenie kvality života občanov prostredníctvom revitalizácie verejných priestranstiev. Musia však riešiť otázku z akých zdrojov svoje zámery pokryť. Väčšina obcí totiž nemá na financovanie všetkých svojich aktivít dostatok vlastných zdrojov, a hoci ponuka zo strany komerčných bánk je široká, snažia sa v čo najväčšej miere využívať pre financovanie svojich projektov hlavne nenávratné zdroje.

Kysucký Lieskovec je obcou, ktorá je považovaná za vhodnú pre ďalší rast a príliv obyvateľov. Snaží sa starať o rozvoj svojho územia, zlepšovať podmienky kvalitného života v obci a zvyšovať spokojnosť jej obyvateľov. Za týmto účelom plánuje i realizáciu popisovaného projektu „Revitalizácia verejných priestranstiev v obci Kysucký Lieskovec“. Projekt je zameraný na vytvorenie polyfunkčného priestoru, ktorý bude slúžiť k zhromažďovaniu a oddychu všetkým obyvateľom obce i jej návštevníkom a zároveň zaistí ich bezpečný presun k ostatným objektom občianskej vybavenosti v obci.

Cieľ diplomovej práce, ktorým bolo priblížiť a zhodnotiť hospodárenie obce Kysucký Lieskovec v rokoch 2008 až 2012 a nájsť vhodné dotačné tituly k financovaniu konkrétneho investičného projektu obce, sa podarilo naplniť.

Teoretická časť diplomovej práce sa zaoberala pozíciou obcí v systéme verejnej správy, legislatívnym vymedzením územných samosprávnych celkov, pravidlami hospodárenia obcí a ich finančnými zdrojmi v členení na vlastné a cudzie. Ďalej bola v teoretickej časti uvedená taktiež charakteristika verejných priestranstiev. Na teoretickú časť nadväzuje časť praktická, v ktorej bola najprv predstavená obec Kysucký Lieskovec a ďalej riešená analýza hospodárenia obce v rokoch 2008 – 2012, a to prostredníctvom príjmovej a výdavkovej stránky rozpočtu, financovania a zadĺženia obce. Zo získaných dát som uskutočnila celkové zhodnotenie hospodárenia obce v sledovanom období a odporučila som niektoré podnety pre zlepšenie jej hospodárenia. Ďalej sa praktická časť diplomovej práce zamerala konkrétne na projekt revitalizácie verejných priestranstiev v obci a možnosti jeho financovania z nenávratných zdrojov.

Z výsledkov analýzy hospodárenia obce vyplýva, že stanovená hypotéza sa potvrdila. Obec Kysucký Lieskovec nie je schopná pokryť všetky náklady tak nákladnej investície výlučne zo svojich vlastných zdrojov a v prípade čerpania úveru v plnej výške by to malo za následok zvýšenie jej zadĺženosti a ohrozenia činnosti obce pri plnení jej základných úloh. Ak by na plánovanú revitalizáciu verejných priestranstiev nezískala dotáciu, s najväčšou pravdepodobnosťou by projekt nemohol byť realizovaný.

Z analýzy dostupnosti aktuálnych dotačných titulov sme zistili, že svojím zameraním vyhovovali pre projekt len tri dotačné programy (Program rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 v rámci opatrenia 3.4.1 Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo, Program rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 v rámci opatrenia 3.4.2 Obnova a rozvoj obcí a Regionálneho operačného programu v rámci opatrenia 4.1 Regenerácia sídiel), avšak podmienky čerpania spĺňala obec len u jedného z nich – Regionálneho operačného programu v rámci opatrenia 4.1 Regenerácia sídiel. Zdá sa, že využitie dotácie z tohto programu je jediným a aj najvhodnejším spôsobom, ako projekt revitalizácie verejných priestranstiev úspešne realizovať.

Podľa tohto programu by mala obec získať dotáciu vo výške až 95% oprávnených výdavkov a zvyšných 5%, t. j. cca 43,80 tis. Eur, by mala financovať z vlastného rozpočtu. Pre zabezpečenie spoluúčasti by obec okrem využitia vlastných príjmov s najväčšou pravdepodobnosťou čerpala i úver. Bohužiaľ, konkrétne úrokové sadzby jednotlivých bánk neboli zistené, nakoľko tieto sadzby stanovujú banky individuálne na základe dohody s obcou a posúdenia jej bonity.

Čerpaním úveru pre potreby spolufinancovania by síce zaistenie bežného chodu obce nemalo byť v žiadnom prípade ohrozené, ale aj tak by podľa mňa mala obec zvážiť všetky možné riziká, ktoré môžu pri realizácii projektu už v tomto kalendárnom roku nastať, a zamyslieť sa i nad variantou, že danú investičnú akciu odloží.

V sledovanom období predchádzajúcich piatich rokov totiž čerpala celkom šesť dlhodobých úverov, z ktorých väčšinu ešte stále postupne spláca, čo významným spôsobom zaťažuje jej rozpočet. Vzhľadom k finančnej náročnosti daného projektu by mohlo dôjsť taktiež k ohrozeniu práve prebiehajúcich investícií v obci (Nadstavba požiarnej zbrojnice – 8 b. j., Stavebné úpravy a zateplenie ZŠ, Výstavba nájomného bytového domu – 22 b. j.), ktoré sú pre ňu veľmi dôležité. S cieľom zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj v obci a prijateľnú mieru zadĺženia by som odporúčala, aby obec Kysucký Lieskovec najprv dokončila

prebiehajúce investície a znížila svoje záväzky, a do tej doby ešte realizáciou projektu revitalizácie verejných priestranstiev odložila.

S cieľom zvýšenia celkovej efektívnosti by mal byť podľa mňa projekt revitalizácie verejných priestranstiev v obci viac zosúladený a prepojený s projektom výstavby nového obecného úradu. Tieto projekty by mohla viesť obec ako jeden.

Napriek všetkému verím, že projekt komplexnej obnovy centra obce v Kysuckom Lieskovci bude, skôr či neskôr, realizovaný a jeho výsledkom bude spokojnosť domácich občanov i návštevníkov a nové verejné priestranstvá budú Kysuckému Lieskovcu závidieť minimálne okolité obce.

Myslím si, že obsah tejto diplomovej práce môže byť prínosný predovšetkým pre samotné zastupiteľstvo obce, ktoré rozhoduje o realizácii a financovaní investičných projektov v obci. Prínosné môžu byť i uvedené odporúčania, ktoré by mohli obci prispieť k zlepšeniu jej celkovej hospodárskej a finančnej situácie.

Zoznam použitej literatúry

Knižné zdroje

CIBÁKOVÁ, Viera et al. *Ekonomika verejného sektora*. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2012. 356 s. ISBN 978-80-8078-473-7.

HUDEC, Oto et al. *Podoby regionálneho a miestneho rozvoja*. 1. vyd. Košice: Ekonomická fakulta Technickej univerzity v Košiciach, 2009. 339 s. ISBN 978-80-553-0117-4.

KAŠPAROVÁ, Ludmila et al. *Rozvoj vesnice*. Brno: Ústav územního rozvoje, 2005. 109 s. Dostupné tiež z: <http://www.uur.cz/images/publikace/metodickeprirucky/plnezneni/vesnice-7-rozvoj/Vesnice-7-rozvoj.pdf>

KÚTIK, Ján. *Štruktúra verejnej správy v štátoch Európskej únie*. 1. vyd. Trenčín: Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne, 2008. 156 s. ISBN 978-80-8075-333-7.

MIKOVÁ, K., M. PAULÍKOVÁ a Z. PAULINIOVÁ. *Verejné priestory: ako tvoriť priestory s príbehom, pre ľudí a s ľuďmi*. 1. vyd. Banská Bystrica: Nadácia Ekopolis, 2010. 135 s. ISBN 978-80-89505-00-5. Dostupné tiež z: http://www.ekopolis.sk/stranka_data/subory/publikacie-vyrocky/verejne-priestory-brozura.pdf

PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2011. 588 s. ISBN 978-80-7357-614-1.

PEKOVÁ, Jitka et al. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

SIVÁK, Rudolf et al. *Verejné financie*. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2007. 311 s. ISBN 978-80-8078-094-4.

STRNÁL, Michal et al. *Manuál projektového plánovania pre obce*. 1. vyd. Nitra: Obviam Regio, 2011. ISBN 978-80-970743-8-8.

ŠTOFKO, Stanislav et al. *Manažment verejnej správy*. 1. vyd. Žilina: Žilinská univerzita v Žiline, 2011. 206 s. ISBN 978-80-554-0406-6.

Legislatíva

Ústavný zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov

Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov

Zákon č. 416/2001 Zb. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky v znení neskorších predpisov

Zákon č. 438/2012 Zb. o štátnom rozpočte na rok 2013

Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov

Zákon č. 564/2004 Zb. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy v znení neskorších predpisov

Zákon č. 582/2004 Zb. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov

Zákon č. 583/2004 Zb. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov

Internetové zdroje

GOOGLEMAPS. *Mapa obce Kysucký Lieskovec*. [online]. [cit. 2013-03-20]. Dostupné z: <https://maps.google.sk/>

KYSUCKÝ LIESKOVEC. *História obce Kysucký Lieskovec*. [online]. [cit. 2013-02-11]. Dostupné z: <http://www.kysuckylieskovec.sk/?s=1&v=5>

KYSUCKÝ LIESKOVEC. *Základné informácie o obci*. [online]. [cit. 2013-02-11]. Dostupné z: <http://www.kysuckylieskovec.sk/?s=1&v=1>

MPSR. *Program rozvoja vidieka SR 2007 - 2013*. [online]. [cit. 2013-04-03]. Dostupné z: <http://www.mpsr.sk/index.php?navID=47&sID=43&navID2=280>

NSRR. *Póly rastu na programové obdobie 2007 – 2013*. [online]. [cit. 2013-04-03]. Dostupné z: <http://www.nsrr.sk/dokumenty/zakladne-dokumenty/>

REGIONÁLNY OPERAČNÝ PROGRAM. *Regenerácia sídiel*. [online]. [cit. 2013-04-03]. Dostupné z: <http://www.ropka.sk/dokumenty-na-stiahnutie/>

SLOVAKIATRAVEL. *Administratívne členenie SR*. [online]. [cit. 2012-12-22]. Dostupné z: <http://www.slovakia.travel/portal.aspx?l=1&smi=8008>

ŠSTATISTICKÝ ÚRAD SR. *Veľkostné skupiny obcí SR v číslach*. [online]. [cit. 2012-12-23]. Dostupné z: <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=30676>

URBANSPACES. *Kvalitní veřejné prostory*. [online]. [cit. 2013-01-23]. Dostupné z: <http://www.urbanspaces.eu/uploads/wp5-outputs-map/pp3-methodology-on-quantity-public-spaces-brno-czr.pdf>

URBANSPACES. *Spoločná stratégia tvorby verejných priestorov*. [online]. [cit. 2013-01-23]. Dostupné z: <http://www.urbanspaces.eu/files/Joint-Strategy-in-Slovak.pdf>

Interné zdroje obce Kysucký Lieskovec

Informácie získané na základe žiadosti o poskytnutie informácií podľa zákona č. 211/2000 Zb. o slobodnom prístupe k informáciám v znení neskorších predpisov

Projektová dokumentácia k projektu „Revitalizácia verejných priestranstiev v obci Kysucký Lieskovec“

Rozpočtový výhľad obce na roky 2013 - 2015

Územný plán obce Kysucký Lieskovec

Záverečné účty obce za roky 2008 – 2012

Zoznam skratiek

a. s.	akciová spoločnosť
BÚ	bankové úvery
CVČ	Centrum voľného času
ČR	Česká republika
EFRR	Európsky fond regionálneho rozvoja
EÚ	Európska únia
KD	kultúrny dom
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MŠ	Materská škola
NKÚ	Najvyšší kontrolný úrad
OÚ	obecný úrad
P	príjmy
PP	peňažné prostriedky
ROP	Regionálny operačný program
SR	Slovenská republika
s. r. o.	spoločnosť s ručením obmedzeným
ŠFRB	Štátny fond rozvoja bývania
ŠÚSR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
TI	technická infraštruktúra
TKO	tuhý komunálny odpad
tzn.	to znamená
V	výdavky
ZŠ	Základná škola
ZUŠ	Základná umelecká škola

Zoznam obrázkov, tabuliek a grafov

Zoznam obrázkov

Obr. 2.1	Krajské členenie Slovenskej republiky
Obr. 2.2	Rozpočtový proces
Obr. 2.3	Typológia dotácií
Obr. 3.1	Subjekty využívajúce verejné priestranstvá
Obr. 4.1	Poloha obce Kysucký Lieskovec
Obr. 5.1	Predmetné plochy revitalizácie verejných priestranstiev v obci Kysucký Lieskovec

Zoznam tabuliek

Tab. 2.1	Veľkostná štruktúra obcí Slovenskej republiky podľa počtu obyvateľov
Tab. 2.2	Počet členov obecného zastupiteľstva v závislosti na počte obyvateľov obce
Tab. 4.1	Zaradenie obce Kysucký Lieskovec podľa klasifikácie NUTS
Tab. 4.2	Základné údaje o hospodárení obce v rokoch 2008 – 2012 (v Eur)
Tab. 4.3	Vývoj daňových príjmov v sledovanom období (v Eur)
Tab. 4.4	Vývoj kapitálových príjmov v sledovanom období (v Eur)
Tab. 4.5	Vývoj prijatých transferov v sledovanom období (v Eur)
Tab. 4.6	Vývoj výdavkov podľa funkčnej klasifikácie v sledovanom období (v tis. Eur)
Tab. 4.7	Financovanie v rokoch 2008 – 2012 (v Eur)
Tab. 4.8	Ukazovateľ dlhovej služby obce v rokoch 2010 – 2012 (v Eur)
Tab. 4.9	Ukazovateľ celkového dlhu obce v rokoch 2010 – 2012 (v Eur)
Tab. 5.1	Rozpočtové náklady na revitalizáciu verejných priestranstiev (v Eur)

Zoznam grafov

- Graf 4.1 Vývoj počtu obyvateľov v obci Kysucký Lieskovec v rokoch 2008 – 2012
(údaje k 31.12. príslušného kalendárneho roku)
- Graf 4.2 Vývoj hospodárenia obce v rokoch 2008 – 2012 (v tis. Eur)
- Graf 4.3 Vývoj príjmov obce v rokoch 2008 – 2012 (v tis. Eur)
- Graf 4.4 Vývoj výdavkov obce v rokoch 2008 – 2012 (v tis. Eur)

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 26. dubna 2013

Luxana Aljlová

jméno a příjmení studenta

Zoznam príloh

Príloha č. 1: Občianska vybavenosť v obci Kysucký Lieskovec

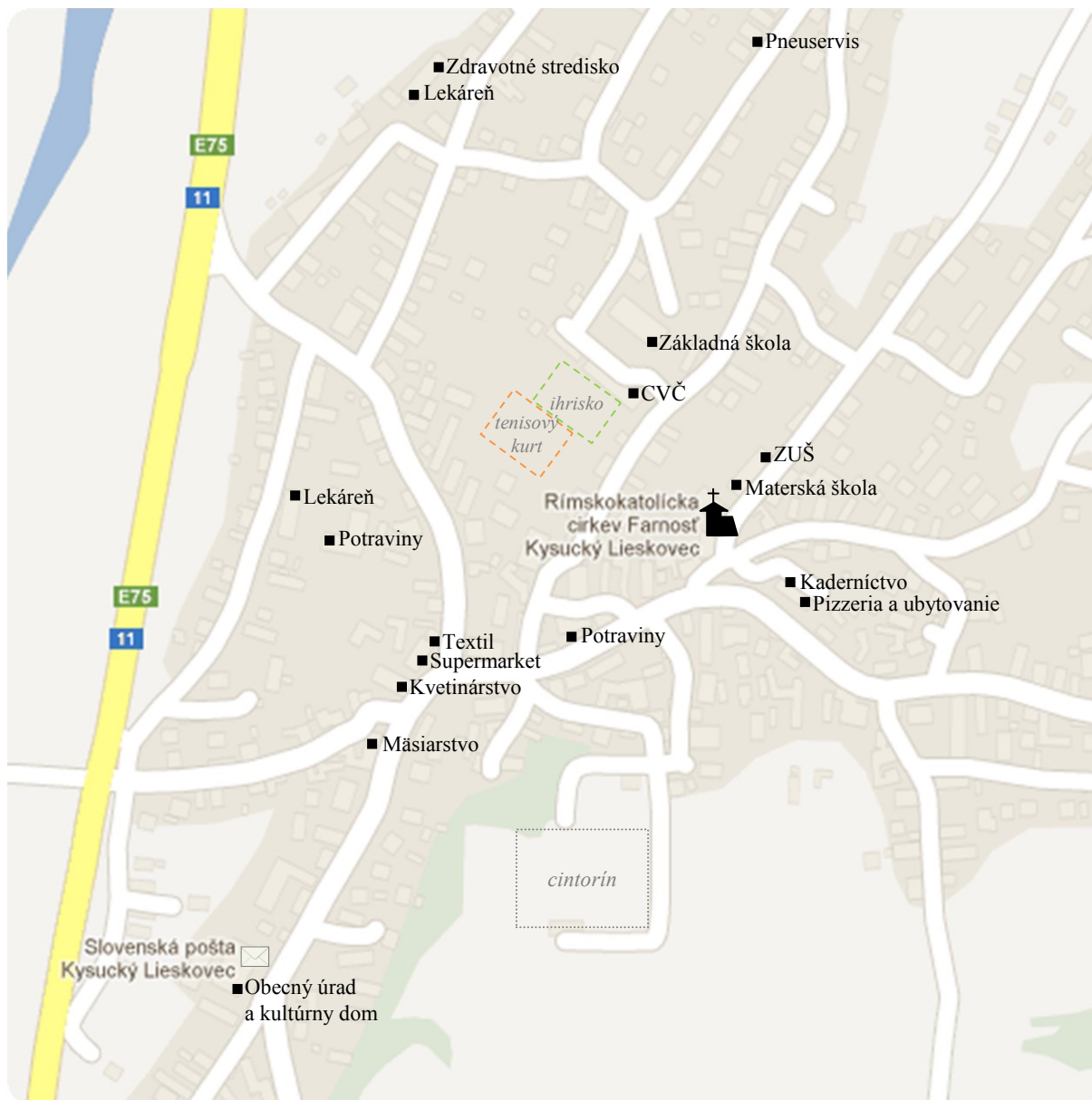
Príloha č. 2: Investičné projekty, ktoré v rokoch 2008 – 2012 najviac zaťažili rozpočet obce (v Eur)

Príloha č. 3: Rozpočtový výhľad na roky 2013 – 2015 (v Eur)

Príloha č. 4: Súčasný stav verejných priestranstiev v obci Kysucký Lieskovec

Príloha č. 5: Návrh revitalizácie verejných priestranstiev v obci Kysucký Lieskov

Občianska vybavenosť v obci Kysucký Lieskovec

Zdroj: <https://maps.google.sk>, vlastné spracovanie

Investičné projekty, ktoré v rokoch 2008 – 2012 najviac zaťažili rozpočet obce (v Eur)

Kapitálové výdavky	2008	2009	2010	2011	2012
Rekonštrukcia vodovodu	160 991,75	-	-	-	-
Vybavenie ZUŠ (nákup interiérového vybavenia, výpočtovej techniky a hudobných nástrojov)	14 269,93	-	-	-	-
Rekonštrukcia priestorov CVC	72 133,04	-	-	-	-
Výstavba vodovodu a vodojemu 200 m³	-	396 695,65	600,00	600,00	
Verejné osvetlenie	-	11 624,55	14 605,88	-	3 656,00
Stavebné úpravy a zateplenie MŠ a ZUŠ	-	98 014,56	445 819,75	3 427,68	-
Uzatvorenie a rekultivácia skládky TKO	-	-	169 315,23	5 100,00	17 300,00
Modernizácia a stavebné úpravy kultúrneho domu	-	-	206 552,84	38 671,83	6 175,00
Zvonkohra	-	-	3 511,92	-	-
Nadstavba požiarnej zbrojnice – 8 b. j.	-	-	-	37 262,60	600,00
Kamerový systém obce	-	-	-	-	10 200,00
Stavebné úpravy a zateplenie ZŠ	-	-	-	155 273,60	150 514,07
Výstavba nájomného bytového domu – 22 b. j.	-	-	-	170 616,86	400,00

Zdroj: vlastné spracovanie podľa interných materiálov obce Kysucký Lieskovec

Rozpočtový výhľad na roky 2013 – 2015 (v Eur)

Položka	ROK		
	2013	2014	2015
Daňové príjmy	696 468	778 298	778 298
Nedaňové príjmy	93 969	115 071	115 071
Kapitálové príjmy	0	0	0
Prijaté transfery	1 997 756	421 963	421 963
PRÍJMY CELKOM	2 788 193	1 315 332	1 315 332
Bežné výdavky	1 170 885	1 238 345	1 238 221
Kapitálové výdavky	2 291 570	10 000	13 031
VÝDAVKY CELKOM	3 462 455	1 248 345	1 251 252
SALDO PRÍJMOV A VÝDAVKOV	-674 262	66 987	64 080
Príjmové finančné operácie	976 762	0	0
Výdavkové finančné operácie	302 500	66 987	64 080
FINANCOVANIE	674 262	-66 987	-64 080

Zdroj: vlastné spracovanie podľa interných materiálov obce Kysucký Lieskovec

Súčasný stav verejných priestranstiev v obci Kysucký Lieskovec

Zdroj: vlastné spracovanie

Návrh revitalizácie verejných priestranstiev v obci Kysucký Lieskovec

Zdroj: vlastné spracovanie podľa interných materiálov obce Kysucký Lieskovec